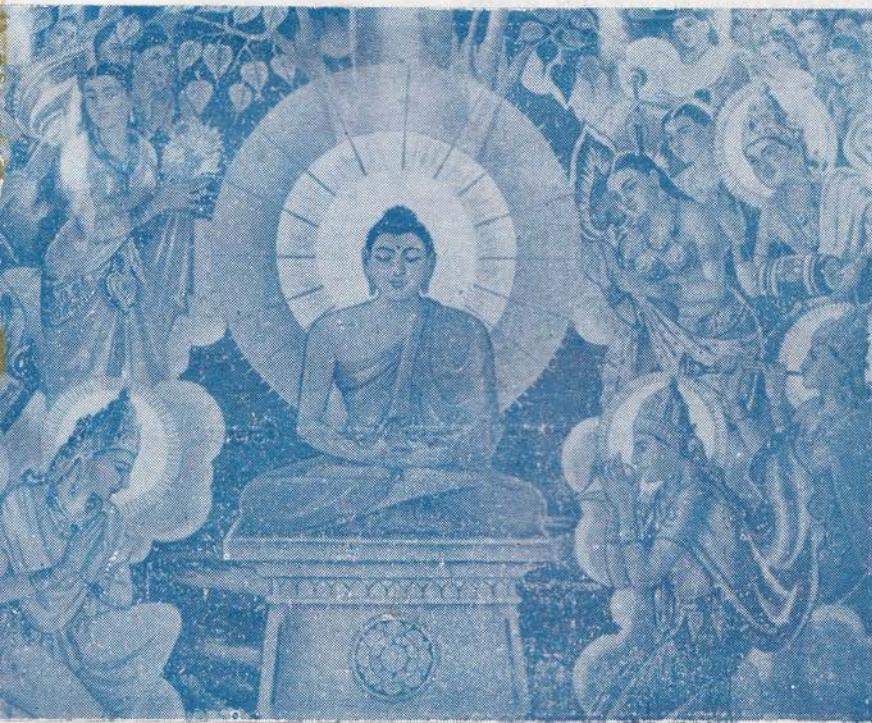

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्दभूमि

THE ANANDA-BHOOXI

२५३१ औं बैशाख पूर्णिमा विशेषांक

सिद्धार्थ्या बुद्धत्व प्राप्ति

स्वा
या
पु
ही

बुद्धसम्बत् २५३१	बैशाखपूर्णिमा	विक्रमसम्बत् २०४४	बैशाख
लेपालसम्बत् ११०७	बछला ध्व	1987 A. D.	May
तर्ष १५	अंक १	Vol. 15	No. 1

“आनन्दभूमि” सम्बन्धी सूचना

आनन्दभूमिका घेरे जसो साधारण ग्राहकहरूको म्याद वर्ष १४ अंक १२ सम्म मात्र भएको हुनाले वर्ष १५ अंक १ देखि नवोकरण गर्नुहुन अनुरोध छ। नवोकरण गर्न निम्न प्रतिनिधीहरू सँग सम्पर्क राख्नु होला।

काठमाडौँ:

१)	प्रेमवहादुर शाक्य,	-	नघल
२)	मणीजीव कंसाकार,	-	जनवहाल
३)	डबल काजी तुलाधर,	-	भोटाहिति
४)	रत्नकाजी ताम्राकार,	-	मरु, तगोचिवा
५)	हिरालाल नकर्मी,	-	डिल्ली वजार
६)	मोहन कुमार,	-	लाजिम्पात
७)	भगवान दास मानन्धर,	-	डल्लु
८)	शान्त रत्न शाक्य,	-	प्लूखा
९)	हर्ष वहादुर मानन्धर	-	चसांद
१०)	हेरा काजी सुइका,	-	नागवहाल
११)	भिक्षु कालुदायी,	-	चापागाउँ
१२)	राम कृष्ण बैद्य,	-	मुनि विहार
१३)	संघ रत्न शाक्य,	-	बुद्ध समकृत विहार
१४)	धर्मसुन्दर वज्राचार्य,	-	
१५)	भिक्षु अश्वघोष,	-	ध्यानकुटी
१६)	सुरेन्द्र शाक्य,	-	डाँडापाखर (IHDP)
१७)	रत्नकुमार,	-	बुद्ध विहार
१८)	शाक्यानन्द महास्थविर	-	आनन्द विहार
१९)	भिक्षु चुन्द तथा बुद्धराज उदय	-	पद्म चैत्य विहार
२०)	वकिल प्रेमलाल तुलाधर	-	बुद्ध मन्दिर
२१)	विनय कुमार श्रेष्ठ	-	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक शाखा
२२)	महारत्न वज्राचार्य,	-	स्वर्ण भण्डार
२३)	थीर रत्न शाक्य	-	
२४)	ज्योति राज शाक्य,	-	भानुचोक
२५)	भत्तिलाल शाक्य	-	विहुदहापानी
२६)	लालधन शाक्य,	-	शाक्यमुनि विहार
२७)	चन्द्रज्योति शाक्य,	-	
२८)	वोधिरत्न शाक्य,	-	
२९)	राज शाक्य,	-	C/o शाक्य श्री स्टोर

पोष्ट बक्स ३०० ७, काठमाडौँ

फोन: २२४४२०

व्यवस्थापक

आनन्दभूमि

स्वप्रभू

आनन्दभूषि

प्रधान—सम्पादक
भिक्षु अश्वघोष

सम्पादक
सुवर्ण शास्त्री

द्वयवस्थापक तथा प्रकाशक
भिक्षु मंत्री
सदस्य—सचिव
आनन्दकुटी विहारगुठी

पत्रब्ध्यवहार
आनन्दभूषि
पो. ब. नं. ३००७
स्वयम्भू, काठमाडौं
फोन नं. २-२४४२०

महावाग—विमर्शिटकबाट :-

“चरथ भिक्खुवे चारिकं बहुजन हिताय
बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्याय
हिताय सुखाय देवमनुस्सानं। देसेथ भिक्खुवे
धर्मं आदिकल्याणं मञ्जस्कल्याणं परिघोसान
कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्णं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुख-
को लागि, विश्वमाति दयाको लागि, देव र मनुष्यहरूको
हित, सुख र कामको लागि संचार गर । भिक्षुहरू
आरम्भ, सद्य र अन्त्य समयसम्म कल्याण हुने धर्मको
अर्थ र भाव सहित उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्धि
ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश गर ।

भिक्षु हो ! जुई फूलको बोटले वैलाएको फूल जम्मै खसाले कै तिमीहरूले राग
द्वेषलाई पर्याँकनुपर्छ ।

२५३९ दुँ

बैशाख पुन्ही, वस्पोल भगवान गौतम बुद्ध्या जन्म
बोधिलाभ व परिनिवर्ण दिवसया लसताय् सकल
शान्तिप्रेमी प्राणीमात्रया कल्याण जुईमा धकाः

दुनुगलंनिसे भितुना ।

आप्नलाल अवाले

रामलाल अवाले

तुम्बाहा, भेलाछें, ललततुर

फोन नं ५-२१८८९, ५-२१२८९

राजा विम्बिसारको परिचय र उनका परिवार

- भाचार्य भिक्षु अमृतानन्द

महावंश टीकानुसार विम्बिसार राजाको वाबुको नाम भाति र तिब्बती परम्परानुसार महापद्म तथा उनको आमाको नाम विम्बी भनिएको छ । १५ वर्षकै उमेरमा विम्बिसारलाई उनको वाबुले 'राज्याभिषेक दिएका थिए । राज्याभिषेक लिएको १६ वर्षपछि राजा विम्बिसारले भगवान् बुद्धको दर्शन पाएका थिए । सुत्तनिपातको पद्वज्जासूत्र अनुसार सन्यास ग्रहण गरेका २६ वर्षीय सिद्धार्थ गौतमको भिक्षाटन सर्वप्रथम राजगृहबाट प्रारम्भ भयो । त्यसै क्रममा पाण्डव पर्वतमा २४ वर्षीय विम्बिसारले बुद्धसंग भेटे । महावंशकै अनुसार शुद्धोदन राजासँग भाति राजाको भित्रता भए जस्तै विम्बिसार राजाको पनि सिद्धार्थ गौतमसँग मित्रता थियो भन्ने कुरा पनि समुलेख भएको पाइन्छ । शायद यिनीहरू बदृष्टमित्र भएका हुन सक्छन् । सिद्धार्थ गौतमको प्रभावशाली सुन्दररूप देखेर प्रभावित भई राजा विम्बिसारले घहाँलाई आधाराज्यद्वारा निमन्त्रणागर्दा वहाँवाट सन्यास ग्रहण गरेको मूल बल्द्धनै बुद्धत्व प्राप्तद्वारा मानव-कल्याण गर्नु हो भन्ने कुरा सुनेपछि विम्बिसार राजाले "तपाईं बुद्ध हुनुहुनेछ भन्ने कुरा मैले अघि नै सुनि-सकेको छु" भन्दै सिद्धार्थ गौतमसँग बुद्धत्व प्राप्त

गरि सकेपछि सर्वप्रथम मगध देशको राजधानी राजगृह आउन प्रार्थना गरे ।

विम्बिसार राजा त्यसबलत अत्यन्त प्रभावशाली, रणकुशल तथा सेनासम्पन्न भएको हुँदा उनलाई 'सेनीय विम्बिसार' भन्दथे । यिनका ८० हजार गाउँहरू सम्मिलित राज्यमा १८ कोटी जनसंख्या थिए । यिनको राजकीय रूपदा सेतो-वर्णको थियो ।

विम्बिसार राजाको विवाह कोशलनरेश महाकोशल राजाकी छोरी प्रसेनजित कोशलकी वहिनी कोशलदेवीसँग भएको थियो । महाकोशल राजाले आफ्नी छोरीलाई राज्यको बीचमा पर्ने, "काशी" भन्ने एकलाख आम्दानी हुने गाउँ दाइजो दिएका थिए । यिनकै तरफवाट अजातशत्रु राजकुमार जन्मेका हुन् । पछि अजातशत्रु राजकुमारले आफ्नो वाबुलाई हत्या गरेपछि त्यही नै शोकले कोशलदेवी महारानीको पनि मृत्यु भयो । प्रसेनजित कोशल राजाले आफ्नो वाबुले दाइजो दिएको 'काशी' गाउँ, 'वाबु आमा हत्यारा अजातशत्रुवाट किर्ता लिन्छु' भन्ने निश्चय गरेका थिए । यसै कारणले गर्दा दुवै राजाका बीच युद्ध भएको थियो ।

विम्बिसारकी अर्की अग्रमहिषी मद (मद्र)

देशीय शागल (यो पञ्जाबको लाहोर प्रान्तको इशालकोट भनिन्छ) नगरका राजपरिवारकी खेमा (क्षेमा) भन्ने कन्या थिइन् । यिनी सुवर्ण वर्ण समान अत्यन्त रूपवती भएकीले आफ्नो रूपको गर्वले गर्दा पनि बुद्धकहाँ जान चाहन्नथिन् । पछि विम्बिसारको उपायकौशल्यताद्वारा बुद्धकहाँ गइन् । बुद्धको उपदेश सुन्दासुन्दै रूपाभिमान नष्टभई, पछि राजाको आजालिई भिक्षुणी भइन् । यिनीबाट कुनै सन्तान भएको देखिँदैन ।

राज्याभिषेक भएको १६ वर्षसम्ममा राजा विम्बिसारले आफ्नो दरबारमा भएका शयकडौं स्त्रीहरूका अतिरिक्त तत्कालीन अत्यन्त सुन्दरी तथा गणिकाहरूसँगको सहवासबाट पनि सन्तान हरू जन्माएका थिए । जस्तै—

उज्जैन नगरवासी पद्मावती गणिकासँगको संभोगबाट अभय राजकुमारको जन्म भएको हो । भनिन्छ कि उज्जैनवासी पद्मावती गणिकाको रूप लावण्यको बयान सुनी राजा विम्बिसारले आफ्नो कामतृष्णालाई रोबन नसकी उज्जैनमा गई एकरात उनीसँग सहवास गरेका थिए । जब राजा विम्बिसारलाई पद्मावती गणिकाले आफू गर्भवती भएको समाचार पठाई तब राजा विम्बिसारले गणिकालाई पुत्र जन्मेमा पालन-पोषण गरी पछि आकैकहाँ ल्याउने सन्देश पठाए । पद्मावतीले पुत्र जन्माएर ७ वर्षसम्म पालन पोषण गरी पछि अभय राजकुमारलाई, 'तिम्रो वाचु विम्बिसार राजा हुन्' भनी त्यहाँ पठाउदा राजाले पुत्रस्नेह उत्पन्न गरी अभय राजकुमारलाई राजदरबारमै राखी राजकीय ढंगबाटै पालन

पोषण गरे । जब आफ्नो वाचु विम्बिसारलाई अजातशत्रु राजकुमारले निर्मम हत्या गरे, तब यिनी विरक्त भएर भिक्षु भएका थिए । यिनकी आमा पद्मावती गणिका पनि आफ्नो छोरा अभय स्थविरको उपदेश सुनी भिक्षुणी भइन् । पछि यी दुवै अहंत भए । भिक्षु हुनुभन्दा अगाडि एक-दिन अभय राजकुमारले प्रत्यन्त गाउँमा शान्ति कायम गरी आएकोमा अत्यन्त खुशीभई राजा विम्बिसारले अभय राजकुमारलाई सुन्दरी नर्तकी स्त्रीहरूका साथ ७ दिनसम्म राज्य दिएका थिए ।

यस्तैगरी युवक विम्बिसार राजाले जब वैशालीवासी अम्रपाली (अम्बपाली) गणिकाको सौन्दर्यको बयान सुने, तब कामामिभूत भई, छद्मभेष धारणगरी, केही मानिसहरूका साथ वैशालीमा गई अम्रपाली गणिकासँग रूतिकीडा गरेका थिए र यसैबाट अम्रपाली गणिका गर्भवती भएकी थिई । आफू गर्भवती भएको खवर राजाकहाँ पठाउदा राजाले उसलाई खर्च पठाइदिए । पुत्र जन्मेपछि 'विमल' भनी उसको नामाकरण गरियो । तब्बेरी भएपछि विमल राजकुमारले वैशालीमा आउनु भएका भगवान् बुद्धको उपदेश सुनी भिक्षुत्व प्रहण गरे । भिक्षु भइसकेपछि, 'विमल कौण्डन्य' भन्ने नामले प्रख्यात भए । अम्रपाली गणिका पनि आफ्नो पुत्र विमल कौण्डन्य स्थविरको उपदेश सुनी विरक्त भई, भिक्षुणी भएकी थिई । यिनीहरू दुदैले अरहत्व प्राप्त गरेका थिए ।

विम्बिसार राजाको अर्को छोरा शीलव भन्ने राजकुमारको नाम पालिसाहित्यमा पाइन्छ ।

यनको आमा को हुन् भन्ने कुरा भने कतै न पा-
इएता पनि थेरगाथा अर्थकथामा भने यिनी
विम्बिसारका छोरा हुन् भन्ने स्पष्ट शब्दमा समु-
ल्लेख भएको पाइन्छ । यसै अर्थकथामा अजात-
शत्रु राजकुमारले शीलव राजकुमारलाई हत्या
गर्ने असफल प्रयत्न गरे जस्तै शील व राजकुमार
भिक्षु भएर गइसकेपछि पनि हत्या गराउन
मानिसहरू पठाउँदा शीलव स्थविरको उपदेश
सुनी सबै मानिसहरू भिक्षु भएर गएका कुराको
बर्णन गरिएको छ । यो कुराबाट अनुमान गर्न
सकिन्द्र कि शीलव राजकुमार उत्तराधिकारी
हुनसक्ने राजकुमार हुनुपर्छ । नव यिनको हत्या
गर्न खोज्नुपर्ने कुनै कारण देखिँदैन ।

मजिमनिकायको दन्तभूमिसूत्रमा उल्लेख
भएका जयसेन राजकुमारलाई अर्थकथाचार्य बुद्ध-
घोषले विम्बिसार राजाको औरसपुत्र हुन् भनी
उल्लेख गर्नु भए जस्तै भूमिजसूत्रमा उल्लिखित
आयुषमान् भूमिज जयसेन राजकुमारका मामा

हुन् भन्ने कुरा अर्थकथामा समुल्लेख भएको
पाइन्छ । तर कतै पनि यो राजकुमारकी आमा
को हुन् भन्ने कुराको किटान भएको भने पाइँ-
दैन ।

अरू पनि त्यस्ता छोरा र छोरीका नामहरू
अड्गुत्तरनिकायको चुन्दीसूत्रमा पाइन्छन् । जस-
का आमाहरूका नाम भने उल्लेख भएको पाइन्न ।
यी सूत्रानुसार चुन्दी राजकुमारी आफ्ना वाबु
विम्बिसारको अनुमतिलिई ५०० रथहरूका साथ
वेणुवनस्थित कलन्दक निवापमा बस्नुभएको बुद्ध
कहाँ गई आफ्नो दाइ चुन्द राजकुमारले सुना-
एको कुरा सम्बन्धी विषयमा प्रश्न गर्न गएको
बर्णन पाइन्छ । अर्थकथानुसार यिनीहरू दुवै दाजु
बहिनी राजा विम्बिसारकै छोरा र छोरी हुन् ।
चुन्दी राजकुमारीको नाम अड्गुत्तरनिकायको
सामाज्ञवर्गमा प्रमुख उपासिकाहरूका नामा-
वलीमा पनि समुल्लेख भएको पाइन्छ ।

आद्याकाति राम्प्रामसि
स्वयेल मसि

पश्चिमेशक
नेपाल लाइट सेन्टर

इन्ड्र चौक काठमाडौं

फोन १४१७४

पट्टान--नय

— इङ्ग्रेनारायण मानवधीर

भगवान् बुद्ध बुद्धत्वं प्राप्त गरी तत्कालै
बोधिवृक्षमुनि सातदिन र नजिकका अन्य ६
स्थानमा सात सात दिन गरी जम्मा ४६ दिन
लगातार परमार्थ सत्य (अन्तिम सत्य) सम्बन्धी
अत्यन्त गम्भीर सूक्ष्म धर्मको अनुसन्धान गर्दै
निर्वाणिको परम शान्ति सुख अनुभव गरेर मौन
ध्यानमा रहनुभएको थियो । त्यसै क्रमको चौथो
सप्ताह रत्नाघर चैत्यनिर रही जब गम्भीर धर्म
निहित भएको पट्टान नियम जसमा विचारको
क्षणको दीनमा पनि अनगिन्ति तरीकाले परस्पर
रहिरहेको सम्बन्धहरूलाई पनि लिई सम्पूर्ण ज्ञान
शम्भरी हासिल गर्नु भयो । वहाँको शरीरबाट
अत्यन्त चम्किलो ६ वर्ण रश्मि (६ रंगका
रश्मि निस्की अनन्त चक्रवालसम्म फैलिएर गयो ।

पट्टान शब्दमा 'प' उपसर्ग 'प्रकार' को अर्थ
हो; अनि 'ठान' शब्द प्रत्यय सम्बन्धी भएकोले
'कारण' भन्नै अर्थ बुकाउँछ । "नानप्यकारानि
ठानानि एत्था 'ति पट्टान'" अर्थात् जुन धर्ममा
नाना प्रकारको कारण युक्त प्रत्यय शक्ति एवं
शक्तिमान् धर्म प्रतिपादित हुन्छ; त्यस धर्मलाई
पट्टान भन्दछ । 'नय' को अर्थ 'पद्धति' अथवा
'क्रम' हो ।

अध्ययनको सिलसिलामा हामी साधारणतः
के ले गर्दा के भयो भनेर सम्म केलाएर हेन
गर्दछौं भने पट्टानमा के भएकोले के भयो भनेर
मात्र होइन, के नभएर के हुन्छ भन्नै समेतमा
दृष्टि दिई त्यसका सम्बन्धहरूको र कारणको
शक्ति विशेषलाई पनि लिई अध्ययन गर्दै छौं ।
पट्टानको अध्ययनको सिलसिलामा शुद्ध मनले
दान दिएको पुण्य कार्यलाई हेदा पनि दान दिने
व्यक्तिको चित्त दान दिन अर्गाडि शुद्ध थियो,
थिएन दान दिइरहेको अवस्थामा शुद्ध छ, छैन र
दान दिइसकेपछि पनि शुद्ध नै भै रहेको हो होइन
त्रिकालकै अवस्था, त्यसको कारण, सम्बन्धहरू
र गरेको उपकार आदि गम्भीर तरिकाले हे-
रिन्छ । पट्टान अध्ययनमा घटनाको कारण के
हो भनी हेन्न मात्र होइन उक्त कारणको अनेक
शक्ति विशेष र आधार तथा त्यसको सम्बन्ध-
हरूलाई पनि दृष्टि दिई अध्ययन गर्नु पर्दछ ।
अतः पट्टान-नयलाई सम्बन्धहरूको नियम
(Laws of conditional relations) पनि
भन्दछ । यस सम्बन्धमा अर्थ स्पष्टसंग बुझन,
मसिनो घाँस वा धागोलाई बेदै, वतार्दै बनाएका
मोटो डोरी जसले मत्ता हात्तीलाई समेत वाँधेर

रास्तालाई पनि लिई हैन्यौ । साधारण दृष्टिले त्यो कति मोटो र कसिएको डोरी भनेर मात्र हेर्न हामी पुगदछौं । त्यसलाई अङ्ग गहिरिएर हेर्न तरीकाबाट हेर्दा त्यस डोरीमा रहेको मसिनो घाँस बेरिएर, बतारिएर परस्परमा राखिरहेका सम्बन्धहरू, जुन सम्बन्धहरूबाट निर्मित शक्ति विशेष सहितको डोरीले हात्तीको खुटामा वाँडिएको जुन हात्तीको खुटामा बाढनुको कारण हात्तीले त्यस डोरी चुँडाल्न नसकेको आदि पनि एक एक अनुसन्धान गरी हेरिन्छ । छुनासाथ ठुस्स चुँदिने मसिना घाँसहरूको अधार र सम्बन्धहरू पत्ता लगाउनुका साथै त्यस डोरीलाई फुकोली मसिनो घाँसकै रूपमा ल्याउँदा शक्तिहीन र निर्बल हुने तथ्य र कारण बुद्धधर्मको गम्भीर ग्रन्थ “पट्टान” अनुसार औल्याउँदै अध्ययन गर्दै जाँदा हात्ती जस्तोले पनि चुँडाल्न नसक्ने गरी बनेको शक्ति त्यसको कारण तथा आधारका साथ त्यस डोरीको त्यरतो शक्ति हीन गर्ने तरीका पनि पत्ता लगाउन समर्थ हुनेछ उक्त सम्बन्धमा जस्तै हामीलाई पनि आत्मभाव अहँभाव जस्ता अनेक संयोजनले शक्तिशाली बानी हामीले चुँडाल्न नसक्ने गरी हामीलाई घाँटीराखेकोभा पनि सोही तरीकाबाट भित्रसम्म विचार पुऱ्याई व्यावहारिक पक्षमा गई अध्ययन गरी त्यसको शक्ति विशेषको आधार कारणको यथार्थ जानकारी लिनुका साथ प्रज्ञा चक्षु उपलब्ध हुन आउँछ । अनि हाम्रो शरीर धातु पुऱ्य मात्र हुन, वेदना पानीको फोका जस्तो हो र

संस्कार केराको बोट सरह हुन भनि जानी त्यसबाट पहिलेको गलत धारणाले शक्तिशाली भएको अहँभाव र आत्मभावको शक्तिहीन गर्ने तरोका पनि औल्याउन सक्ने भई भवचक्कबाट पनि मुक्त हुन समर्थवान् हुनेछ ।

बुद्ध-धर्मको प्रतीत्यसमुप्पाद कार्य-कारण नियम बारे साधारण ज्ञान भए पछि पट्टान नियम बुझ्ने केही मद्दत पुगदछ । कार्य-कारण नियम अथवा पटिच्च समुप्पाद नय (Laws of dependent origination)मा कार्य (फल) धर्मको कारणलाई “प्रत्यय” भन्दछ र कारण (प्रत्यय) धर्मबाट उत्पन्न कार्यधर्मलाई “प्रत्ययत्पन्न”भनिन्छ । पटिच्चसमुप्पाद-नय मा (१) प्रत्यय (२) प्रत्ययत्पन्न धर्म हुन्छन् भने पट्टान-नय (Law of traditional relations) मा (१) प्रत्यय (२) प्रत्ययत्पन्न धर्मको अतिरिक्त (३) प्रत्ययको शक्ति विशेष पनि वर्णन गरी देखाइएका हुन्छन् । पट्टान-नयलाई “प्रत्यय” (कारण) “प्रत्ययत्पन्न” (हेतु प्रत्यय द्वारा उत्पन्न फलधर्म) तथा “प्रत्ययनीक” (हेतु प्रत्यय द्वारा अनुत्पन्न धर्म) समेत तीन धर्म राशी प्रधान हुने भएकोले पट्टान लाई “त्रिराशि” पनि भनिने गर्दछ ।

पट्टान-नयमा निम्न अनुसारका २४ थरीका प्रत्ययहरू छन्-

(१) हेतु (Cause or root) वृक्षको मूल जस्तो ।

(२) आलम्बन (Object) एकलै आउन नसक्नेको लागि सहारा दिने लौरो वा टांगिएको डोरी जस्तो नाम र रूप धर्म ।

- (३) अधिपति (Predominance) परिवारको मुख्य बोलवाला सदस्य वा दाँजो गर्न नसकिने चक्रवर्ति राजा जस्तो ।
- (४) अनन्तर (Priority) निकट्ता अथवा एक पछि अर्को तुरुन्त उत्पन्न हुने जस्तै चिप्लिना साथ लड्ने-
- (५) समानान्तर (Immediate Continuity) चक्रवर्ति राजा राजकाज त्याग गरी श्रमण हुँदा वा मृत्यु हुँदा युवराज तुरुन्त राजा हुने जस्तो-
- (६) सहजात (Co-nascence) एक साथ उत्पन्न हुने जस्तै बत्तिको साथैप्र काश पनि उत्पन्न हुने-
- (७) अञ्जमञ्ज (Mutuality) पारस्परिक रूपमा मदत दिने स्वभाव हो ।
- (८) निस्सय (Support) आधार जस्तै पृथ्वीको आधारमा वृक्ष स्थिर भै रहेको ।
- (९) उपनिस्सय (Decisive support or Inducement) प्रबल अथवा गहिरो आधार
- (१०) पुरेजात (Pre-nascence) पहिले उत्पन्न भै, पछि उत्पन्न हुनलाई उपकार गर्ने जस्तै आमावाबु
- (११) पच्छाजात (Post nascence) पछि उत्पन्न भै उपकार गर्ने
- (१२) आसेवन (Repetition) वरावर सेवन गर्ने स्वभाव जस्तै बास आउने वा गन्ध आउने चीजबस्तु रहेको भाँडावाट वरावर त्यही बास वा गन्ध आई रहने सरह
- (१३) कर्म (Action) कर्म याने विउ समान
- (१४) विपाक (Result) फल, परिणाम वा असर
- (१५) आहार (Nutriment) भक्तन लागेको घरलाई टेवा जस्तो
- (१६) इन्द्रिय (Faculties) आ-आफ्नो क्षेत्रमा आफ्नो अधिकार रहेका विभागीय अधिकृत जस्तै
- (१७) ज्ञान (Jhana or absorptions) रूख माथिवाट वा पहाडको टुप्पावाट हेर्दा टाढासम्म देखिने जस्तो हेने कार्य “ध्यान”
- (१८) मग्न (Path) पाँडेर नदिपार गर्ने जस्तै पार लाम्न वा मुक्त हुन सक्ने मार्ग
- (१९) सम्पर्युक्त (Association) संयुक्त वा मिलेर उपकार गर्ने जस्तै हनुवामा पिठो, चिनी, घ्यु, पानी मिलेर उपकार गर्दछ ।
- (२०) विष्पर्युक्त (Dissociation) सम्बन्ध नभएको वा नमिलेको जस्तै गुलियो, पिरो, अमिलो, तिरो रसको स्वाद
- (२१) अतिथि (Presence) भएर उपकार गर्ने जस्तै रूखलाई पहाड भएर उपकार हुने
- (२२) नतिथि (Absence) नभएर उपकार हुने जस्तै रात वितेर बिहान हुनमा उपकार हुने
- (२३) विगत (Disappearance) अणिक विराम अथवा सूर्य बस्ताउनाले जून (चन्द्रमा) उदाउन उपकार हुने
- (२४) अविगत (Non-disappearance) महासमुद्रको आधारमा माछाहरू पानीवाट नभएसम्म आराम पूर्वक रहिरहने जस्तो ।

शत्रुताले वैरभाव कहिल्यै शान्त हुँदैन

- भिक्षु अश्वघोष

राजनीतिका थिए पढ्यें। मैले पढ्न रोजेको विषय राजनीति थियो। मैले पढेको साहित्यमा उल्लेख थियो—“काम नग्नेले खान नपाउने र ईंटाले हात्रे मान्छेलाई ढुगाले हात्रे ।” कुरा र चर्चा पनि यस्तै किसिमको हुँथ्यो। विषय पनि राजनीति नै थियो। राजनीति भनेको व्यवहारमा बदला लिने, षडयन्त्रको रचना गर्ने र अरुको कुभलो चिताउनु हो। त्यस्ता कुरा गर्नेहरूको संगतमा परेर बुद्धको शान्तिको कुरालाई कसरी मन पर्ने हुँछ ? “काम नगरेको मान्छेले खान नपाउने” भनेको त केही हदसम्म ठीकनै छ भन्नु पन्यो तर ईंटाले हात्रे लाई ढुगाले हात्रे सिद्धान्त र विचार अहिले आएर बिल्कुले मन परेन, किनभने यस नीतिले कदापि शान्ति हुने छैन र शान्ति हुन नसक्ने सावित भइसक्यो। शान्तिको लागि ढुष्मनीपूर्ण काम होइन, मानिसको हृदय परिवर्तन हुनुपर्छ र परिवर्तन गर्नुपर्छ। हृदय परिवर्तनको लागि प्रेम र मैत्री चित्त हुनुपर्छ। द्वेषले कसरी अर्काको हृदय परिवर्तन हुन सक्छ ? हृदय परिवर्तन नभएसम्म जुनसुकै काम गरेता पनि पछि गएर “नयाँ सिसीमा पुराने रक्सी” भनेकै हुन जान्छ। बदला लिने भावनाले कहिल्यै शान्ति हुते छैन।

हाम्रो मन सधै शुद्ध हुँछ भन्न सर्किदैन। तर कहिले काहीं हाम्रो मन शुद्ध र प्रसन्न हुँछ। प्रसन्न तथा

अब्दोलिमं अवधिमं-अजिनिमं अहासिमे
ये चतं उपनयन्ति-वेरं तेसं न सम्मति
“मलाई फलानोले गाली गन्धो, कुट्ठो, फलानोले
जित्यो, लुट्ठो; यस किसिमको विचार जस्ते मनमा
राखिछाड्छ र द्वेषले बदला लिने इच्छा गर्दैछ, उसको
द्वेषभाव कहिल्यै शान्त हुँदैन ।

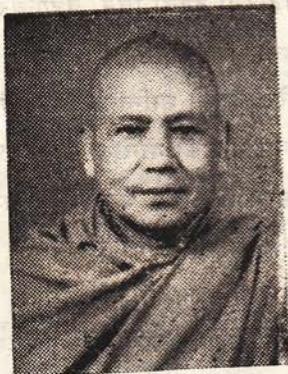
नहि वेरेन वेरानि- सम्मतीध कुदाचनं
अवेरेन च सम्मन्ति-एस धर्मो सनन्तनो
शत्रुताद्वारा दुष्मनी कहिल्यै शान्त हुँदैन, मैत्री र
प्रेमद्वारा नै शत्रुभाव शान्त हुन सक्छ। यहीने पहिलेदेखि
चलिआएको धर्म (स्वभाव) हो ।

उपर्युक्त दुइवटा बुद्ध-वचन पहिले मलाई पटककै
मन पर्देन्थ्यो र बुझन पनि सकेको थिइन, किनकि म
भिक्षु भए पनि पहिले मेरो दृष्टि ठीक थिएन। दृष्टि ठीक
नभएसम्म बुनै पनि विचारधारालाई बुझन गाहै पर्छ ।
बौद्धम बुद्धले दुःख मुक्तिको लागि प्रतिपादन गर्न भएको
आर्यग्रटाङ्गिक मार्गको पहिलो अंग सम्यक् दृष्टिनै हो ।
मतलब ठीक समझदारी विना जीवन सुखमय हुन गाहो
हुन्छ ।

जुनबेला म भिक्षु जीवनमै कलेजमा पढ्दै थिए
त्यसबेला मेरो संगत गृहस्थीहरूसँग तै थियो। घेरे जसो
पुस्तक वा साहित्य जुन धार्मिक थिएन तामाजिक र

शुद्ध मन हुँदा हामीलाई सुख र शान्तिको अनुभव हुन्छ, जीउ हलुंगो भएको महसूस हुन्छ । बदला लिने स्वभावको मनले गर्दा हाम्रो शरीर र चित्तलाई असुविधा वा ग-हुंगो भएको भान हुन्छ । क्रोध र इर्याभावले अनुहारमा विकृति देखापछं ।

अतः भगवान् बुद्धले भन्नु भएकोछ— वैरभावद्वारा वैरभाव कहिल्ये शान्त हुँदैन । यो त प्रेमद्वारा नै शान्त हुन्छ । हुन सक्छ राजनैतिक खेलाडीलाई बेठीक तर मलाई त यहीनै शत प्रतिशत ठीक लाग्यो । कसैले मलाई गाली ग-यो, कुट्यो, जित्यो भनेर सर्व मनमा राखी उसँग बदला लिने इच्छा गरेमा उसलो मनमा कहिल्ये शान्ती हुँदैन ।

लेखक

शान्तपूर्वक बाँचनको लागि उदाहरण स्वरूप बुद्धकालीन घटना प्रस्तुत गर्नु प्रत्युक्ति नहोला । हुनत आजको गदा राजनैतिक समाजलाई नमिल्ने हुन सक्छ । तर त्यस्तो किसिमको घटनाको जानकारी हासिल गर्नु हानिकारक त हुँदैन होला ।

बुद्धसो एक शिष्य थियो, पूर्णमित्र । त्यो साँचैनै आध्यात्मिक गुणले पूर्ण थियो, त्यसैले उसलाई भगवान् बुद्धले पूर्ण नाम राखिदिनु भए लो होला । एकदिन गोतम

बुद्ध उसलाई भन्नु हुन्छ— ‘ पूर्ण ! अब तिमी साँचै नै पूर्ण अवस्थामा पुर्यो । अबदेखि तिमी मसँग बसिरहनु आवश्यक छैन । अब तिमी गाउँ गाउँ नगर नगरमा बुम्न जाऊ । मेरो सन्देश लिएर जाऊ । तिमीले मसँग बसेर जुन शिक्षा लिएका छो, त्यसलाई प्रचार गर । ’

भिक्षु पूर्णले सोध्यो— “ भगवान्, म कुन दिशातिर जाऊँ ? तपाईंको निर्देशन पाऊँ । ”

बुद्धले भन्नुभयो— “ तिमी आफैले दिशा चुन्नु बेस छ । तिमी आफै योग्य छौ । तिमीलाई मेरो निर्देशनको आवश्यक छैन । ”

भिक्षु पूर्णले भन्यो— “ म जान्छु । सुनापरन्त नाउंको एक सुख्खा इलाका छ, (हाल विहार पट्टा प्रान्त) त्यहाँ जान्छु । ”

बुद्धले भन्नुभयो— “ तिमीले खतराको इलाका चुन्यो । त्यो ठाउँ राम्रो छैन । त्यहाँका मानिसहरू सज्जन छैनन् । त्यहाँका मानिसहरू अहलाई दुःख दिनमा आनन्द मान्दछन् । तिमीलाई पनि दुःख दिनेछन् । त्यहाँका मानिसहरूले यस्तो पहेलो लुगा लाइरहेको भिक्षुसो महत्व बुझेका छैनन् । उनीहरू धेरै अशिक्षित र जंगली स्वभावका हन् । उनीहरूमा योग्य र सज्जनबीच मूल्याङ्कन गर्ने योग्यता छैन । तिमी उता नजाऊ । ”

तर भिक्षु पूर्णले भन्यो— “ त्यस्तै ठाउँमा जानुपछं । उनीहरूलाई म जस्ताको आवश्यक छ । त्यस्ता ठाउँमा मुमार्ग देखाउने कोही पनि गएनन् भने उनीहरू त सधै जंगली अवस्थामा नै रहनेछन् । म त्यहीं जान्छु । आज्ञा दिनुहोस्, भो भगवान् । ”

बुद्धले भन्नुभयो— “ त्यसो भए तिमी जान सक्छौ, तर मेरा दुइ तीन प्रश्नको उत्तर दिनुपछं । यदि उनीहरूले तिमीलाई गालीदिए भने अपमान गरिदिए भने तिमी मनमा के हुँछ ? ”

भिक्षु पूर्णले भन्यो— “तपाईंलाई थाहानै छ म प्रसन्न मुद्रामा बस्ने छु किनकि त्यसबेला मेरो मनमा यो भावना उठ्छ कि, तिनीहरू भला मानिसहरू केवल शाली मात्र दिन्छन्, कुट्टैनन् ।”

भगवान् बुद्धले भन्नुभयो— “ठीक छ, यदि तिमीलाई उनीहरूले कुटे भने नि ?

पूर्ण भिक्षुले भन्यो— “ तपाईंलाई राम्रो थाहा छ म प्रसन्न मुद्रामा रहनेछु किनभने मेरो मनमा यस्तो कुरा उठ्नेछ उनीहरूले कुटेको मात्र छ ज्यान लिएका छैनन् ।”

बुद्धले केरि प्रश्न राख्नुभयो— “ यदि तिमीलाई मारिनै दिए भने मर्ने बेलामा तिम्रो मनमा के हुन्छ त ?”

पूर्ण भिक्षुले उत्तर दियो— “ म बाँचिरहे भने नराम्रो काम र कुरा गरेर अरुलाई दुःख दिन पनि संछु । मरेको खण्डमा त्यस्तो जीवनबाट मुक्त भयो र अरुलाई दु ख दिने भूल गर्ने छैन ।”

बुद्ध फेरि भन्नुहुन्छ— “ त्यसो भए तिमी त्यहाँ जान सक्छौ । तिमी जहाँ गए पनि तिशीलाई कसैले गाली दिने छैन, पिट्न पनि सक्नैन, ज्यान लिने त कुरै छैन । तिमी मँ-यो भने पनि अमर रहने छौ ।

पूर्ण भिक्षुको अठोटले उसको मनको स्थिति चताउँछ । सारा खेल मनको हो । मन बलियो, पवित्र र स्वच्छ हुनुपर्छ । अरुको कुभलो चिताउनु हुँदैन । अरुलाई दुःख हुने काम नगरेमा अरुले पनि दुःख दिने छैनन् । इष्वालु मनले जसलाई पनि दुःख दिन सक्छ । महावाकांशी व्यक्तिले अरुलाई अहित हुने काम गर्न सक्छ तर त्यो सफल हुन्छ भन्न सक्नैन, किनकि उसको मनमा सौचको ज्ञानित हुँदैन ।

दुष्मनहरूकाबीच रहनु र शत्रुतापूर्ण काम गरिरहनु नरक हो । अरुलो अहित गर्ने इच्छाते बाँच्नु नै

दुर्गंतिमा रहनु हो । यदि कसैले मैत्री भावले काम गरेर मित्रता बढाएर सहानुभूति प्रकट गर्दछ भने त्यसको लागि स्वर्गको द्वार खुलेको हुन्छ । मित्रहरूकाबीच बाँच्नु नै स्वर्ग हो ।

केही सज्जन व्यक्तिहरूसँग छलफल हुँदा आचार्य रजनीशबाट सुनेको एउटा घटना चर्चा भएको प्रसंग यहाँ प्रस्तुत गर्नु उपयुक्त ठान्डछु ।

दुईजना मनोवैज्ञानिक अफिसरहरूको एउटे ठूलो घरमा अफिस थियो । उनीहरू दिनका दिन लिपट (विजुलीको भरेङ्ग) बाट चढेर अफिस जान्थे । विजुली को भरेङ्ग चलाउने मान्थे बडो आश्रय चकित थियो कि दिनका दिन ओलिदा एकजना मनोवैज्ञानिकले धर्कोन्ताई थुकेर जान्थ्यो । धर्को मनोवैज्ञानिक अफिसरले आपनो पाकेटबाट स्माल ज्ञिकी त्यो थुक पुछेर केही पनि नभनी सहेर आपनो बाटो लाग्द्यो ।

त्यो लिपट चलाउनेको मनमा खूबै खुलदुली भयो । एकदिन उसले थुक पुछनेसँग सोधिहाल्यो— “हजुर लाई किन दिनका दिन त्यो अफिसरले थुको ?

उसले भन्यो— “यो मेरो समस्या होइन । त्यो थुकने मानिसको समस्या हो । उसित नै सोधनुः किन थुकेको हो ? त्यसले मेरो केही नोबसान भएको छैन । मेरो कोटमा अलिं फोहर मात्र भयो । तर उसको मनमा थुक्नु भन्दा अघि र पछि पनि शान्ति हुँदैन । मप्रति धृणा गरेकोले उसको मनमा पक्के शान्ति छैन भन्ने स्पष्ट छ । उसको प्रति मेरो मैत्री भाव छ, त्यसैले मेरो मनमा शान्ति छ । त्यसैले भन्न सकिन्छ बैरले बैर, द्वेषद्वारा द्वेष, शत्रुताद्वारा शत्रुता कहिल्ये शान्ति हुँदैन भन्ने बुद्ध बचन सधै सत्य नै ठहँच, यो शाश्वत सत्य हो ।

त्यो थुकने मनोवैज्ञानिक र थुकखाने मनोवैज्ञानिको मनमा कति शान्ति वा अशान्ति छ तुलनामक दृष्टिले अध्ययन गर्नु योग्य छ । मुखले मात्र “शान्ति” “शान्ति” भनेर चिच्याएर शान्ति हुने कुरो होइन । शत्रुताको भाव छोडेर प्रेम र मैत्रीपूर्वक काम गरेमा मात्र शान्ति प्राप्त हुन्छ ।

दृष्टि आकर्षित किए रखिए जीत । ये लड़के आपने ही
विद्यालय से छुटका उपर निवास कराया है तो क्या नहीं
जूनी शिक्षाकालीन बुलबुली । खेड़ा बिल्ली बाहर निवास किए
जाते रहे थे । अब ये यहाँ आए रहे हैं । ये लड़के निवास
शिक्षालय से छुटका उपर निवास कराया है तो क्या नहीं
जूनी शिक्षालय से छुटका उपर निवास किए जायेंगे ।
ये लड़के निवास कराया है तो क्या नहीं । खेड़ा बिल्ली बाहर
निवास कराया है तो क्या नहीं ।

जागृतिका चार साधन

उसी नशुद्ध हुनको लागि, शोक र दुःखबाट तर्नको लागि,
दौर्मनस्थ(मानसिक दुःख)लाई नाश गर्नको लागि, सन्मार्ग
(असल बाटो) प्राप्त गर्नको लागि र निर्वाणपद साक्षात्
गर्नको लागि चार समृत्युपस्थानको नै एकमात्र साँचो मार्ग
हो चार जागृतिको साधन यी हुन् :-

- १) आफ्नो शरीरको यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्नु (जाँच्नु);
- २) वेदानाको यथार्थ रीतिले जाँच्नु;
- ३) चित्तलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्नु;
- ४) मनोवृत्तिलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्नु।

यी चार जागृतिको उत्तम साधन हुन् ।

जङ्गलमा वृक्षको मुनि अथवा कहीं एकान्तमा
पलेटि मारेर गर्दनदेखि कम्मरसम्म शरीर सीधा राखेर
योगी जागा रहेर श्वासलिन्छ, अनि प्रश्वास बाहिर
निकाल्दछ, उसको आश्वास र प्रश्वास दीर्घछ वा हँस्व,
यसको उसनाई पूर्णस्पृति (याद) हुन्छ । जागृतिपूर्वक सो
आश्वास प्रश्वासको अभ्यास गर्दछ ।

जसरी त्यो आश्वास प्रश्वासलाई सम्यक् रीतिले
(ठोक ढंगले) जान्दछ, त्यसै गरी आफ्नो शरीरको
यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ ।

हिँडेको बखत ऊ यस कुरालाई होश राखदछ कि
“म हिँडिरहेछु, उभिएको बखत ‘म उभिरहेको छु’ जब
बसेको हुन्छ, यो स्मरण गर्दछ कि ‘म बसेको छु’,

म छ लेडुलाई होश भाला” - यिनी नाम लुप्त
मिति लाग्दै यिनी लिखिएको बोलाई लिखा । यसका
लिए लेडुलाई लाग्दै लडाइलाई लो लेडुलाई लाग्दै
लिएको लाग्दै । लेडुलाई लाग्दै । लेडुलाई लाग्दै
लिएको लाग्दै । लेडुलाई लाग्दै । लेडुलाई लाग्दै
लिएको लाग्दै । लेडुलाई लाग्दै ।

- वियोगी हरि
दार्जिलिङ्ग

दलिकएर बसेको बेला ‘दलिकरहेछु’ उसलाई शरीरका सबै
क्रियाहरूको ज्ञान हुन्छ । यस किसिमले उस्ले आफ्नो
शरीरको यथार्थ रीति अवलोकन गर्दछ ।

त्यो आफ्नो शरीरको नडदेखि लिएर शिखा
(शिर) तक अवलोकन गर्दछ । केश, नड, दाँत, छाला,
मासु, नसा, हाड, मासी, (स्थः) मूत्राशय, कलेजा, मुटु,
फियो, फोक्सो, अन्त्रा, ठूलोआन्ना, विष्ठा, कफ, पीप, रक्त,
पसिना, आँमु, बोसो, थुक, विसाव, यस्ता अभवित चीज-
हरूले यो शरीर भरिएको छ ।

कायानुपश्यीयोगी, आफ्नो शरीरमा भरिएका यी
जम्मै अभवित पदार्थहरूलाई यसरी एक एक गरेर अव-
लोकन (जाँच) गर्दछ जसरी हामी भिन्न भिन्न अन्नको
पोका खोलेर हेन सक्छौं, कि यसमा यो चामल हो, यो
मूँग हो, यो मास हो, यो तिल हो अनि यो धान हो ।

त्यो कायानुपश्यी भिक्षु मसानघाटमा गएर अनेक
किसिमका मुद्दाहरूलाई हेदंछ । कोही मुर्दा सुनिएर मोटो
भएको छ, कोही मुर्दालाई काग, कुकुर र स्यालले
खाएर च्यातच्युत पारी छिन्न भिन्न गरिराखेको छ त
कसैको शब्द जस्तो सेतो हाड मात्र भुँइमा परिरहेको छ ।
यस्तो डरलाग्दो मुर्दातिर हेरेर उयो विचार गर्दछ कि
‘मेरो शरीरको परि एक दिन यही दशा हुनेछ । यो त
हुनै सक्तैन कि मेरो शरीर यो नश्वर स्थितिमा सजिवै

मुक्त भएर जान्छ ।

उ यो स्मरण राखदछ कि, यो शरीर जब जन्म लिन्छ तब एक न एक दिन ता यसको नाश हुन्छ नै । जरीर नाशवान् छ, यसको उसलाई सधैं याद रहन्छ । ऊ अनाशक्त भएर जान्छ । दुनियामा कुनै कुराको उसलाई आसक्त रहेदैन । यसरी ऊ आपनो शरीरको यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ ।

यो कोही भिक्षु आपनो वेदनाहरूको यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ । जब ऊ सुखकारी वेदनाको अनुभव गर्दछ, तब ऊ सम्झन्छ कि, म सुखद वेदनाको अनुभव गरिरहेको छु ।

अनि दुःखकारी वेदनाको अनुभव गर्दछ, तब ऊ सम्झन्छ कि म दुःखद वेदनाको अनुभव गरिरहेको छु ।

जब उसले सुख दुःख रहित वेदनाको अनुभव गर्दछ, तब सम्झन्छ कि म सुख दुःख रहित वेदनाको अनुभव गरिरहेको छु ।

उसलाई यो कुराको स्मरण रहन्छ यो वेदनालाई लोभले अनुभव गर्दछ कि अलोभले ।

यसरी ऊ आन्तरिक (भिक्री) अनि बाह्य (बाहिरी वेदनाको यथार्थ तरिकाले अवलोकन गर्दछ । ऊ देखदछ कि वेदना जब जन्म्यो तब त्यसको नाश अवश्य हुन्छ । उसलाई यो स्मरण रहन्छ कि उसको शरीरमा वेदना छ ।

स्मृति र ज्ञान प्राप्त गर्नको लागि त्यो वेदनानु-पश्यी योगी अनासक्त भएर जान्छ । यो लोकको कुनै पनि चीजमा ऊ आसक्त हुँदैन अथवा राखतैन ।

कोही भिक्षु (योगी) आपनो चित्तलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ । मेरो चित्त सकाम छ या निष्काम, (लोभी वा निलोभी) द्वेष या द्वेष सहित, समोह छ या वीतमोह, संक्षिप्त छ या विक्षिप्त, (संकृति छ कि उद्धार) समाहित (एकाग्र) छ या असमा-

हित (चंचल) विमुक्त छ या अविमुक्त, आदि सब अवस्थालाई ऊ जान्दछ । यसैगरी ऊ आपनो र पराया (अकिंको चित्तलाई अवलोकन गर्दछ । ऊ जान्दछ कि चित्तको स्वभाव चंचल छ । यसरी त्यो चित्तानुपायी योगी चित्तलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ ।

कोही भिक्षु (योगी) आपनो मनोवृत्तिलाई यथार्थ रीतिले जाँच गर्दछ । ऊ यो कुराको ठीक ठीक विचार गर्दछ कि उनको अन्तःकरणमा काम आशा (सुखको इच्छा) द्वेषबृद्धि, आलस्य, मानसिक अस्वस्थता र शंका, यो ज्ञानको पाँच पर्दा या बाधा छ या छैन ।

यो आवरणको उत्पत्ति कसरी हुन्छ, यसको उत्पत्ति भयो भने कसरी यसको विनाश हुन्छ अनि फेरि फेरि उत्पत्ति हुन नदिनलाई के उपाय छ, यी सबैलाई ऊ जान्दछ । यसैगरी यी पाँच मनोवृत्तिलाई ऊ यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ ।

फेरि ऊ पाँच स्कन्ध (पाँच हाँगा) लाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ । रूप, वेदना, संज्ञा, संस्कार र विज्ञान यी पाँच स्कन्धको र उदय अस्त कसरी हुन्छ ऊ जान्दछ । यसरी त्यो धर्मानुपश्यी भिक्षु भित्री र बाहिरी स्कन्धलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ ।

फेरि ऊ चक्षु, रूप इत्यादि आध्यात्मिक र बाहिरी आयतनलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ । आँखा र रूप, कान र शब्द, नाक र गन्ध, छाला र स्पर्श, मन र मनोवृत्ति यिनीहरूको संयोग (सेल) ले कुन कुन चाहिँ संयोजन पैदा हुन्छन्, अनि त्यसको उत्पत्ति भयो भने त्यो संयोजनलाई कसरी नाश गर्ने साथै फेरि त्यो संयोजनलाई उत्पन्न हुन तै नदिने के उपाय छ यी सबै ऊ जान्दछ ।

फेरि ऊ सात बोध्यांग (ज्ञानको अंग) लाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ । स्मृति, धर्मविचय, (धर्म

संचय) वीर्य, (उत्साह) प्रीति, प्रश्रविधि, (शान्ति), समाधि र उपेक्षा, यी सात धर्म अन्तःकरणमा छ या छैन यो ऊ जान्दछ । यदि छैन भने त्यो बोधिग्रंथ कुन किसिम ले उत्पन्न गराउन सकिन्छ, अनि उत्पन्न भएको संबोध्यगंग को भावना कसरी पूरा हुन्छ, यी सब ऊ जान्दछ ।

यसरी त्यो भिक्षु(योगी) आध्यात्मिक र बाहिरी मनोवृत्तिलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ । यस बाहेक त्यो भिक्षु चार आर्यसत्यलाई यथार्थ तरिकाले जाँच गर्दछ ।

यो दुःख हो, यो दुःखको समुदय हो, यो दुःखको निरोध हो, अनि यो दुःख निरोधको मार्ग हो भन्ने ऊ यथार्थ रूपले जान्दछ । यस प्रकार त्यो योगी आध्यात्मिक र बाह्य मनोवृत्तिलाई यथार्थ रीतिले अवलोकन गर्दछ ।

यी चार स्मृति-उपस्थानलाई माथि भने अनुसार सात वर्षसम्म भावना (चित्तवृत्ति) गन्द्यो भने भिक्षुलाई

'अर्हतपद' प्राप्त हुनेछ । घेरै नभए पनि, त्यो 'अनागामी' त अवश्य हुन्छ नै, उसले केरि यस लोकमा जन्म लिनु पर्दैन ।

सात वर्ष जान देउ, माथि भने अनुसार जो भिक्षु यी चार स्मृति-उपस्थानलाई भावना, छ वर्ष, पाँच वर्ष, तीन वर्ष, दुई वर्ष, एक वर्ष, त्यति पनि नभए, सात महिना, छ महीना, पाँच महिना, चार महिना, तीन महिना, दुइ महीना, एक महीना या सात दिन मात्र भए पनि यथार्थ रीतिले गर्दछ, तब त्यससाई 'अर्हतपद' अवश्य प्राप्त हुने छ, अथवा नभए पनि त्यो 'अनागामी' त हुन्छ नै ।

यी चार जागृतिको साधनको बाटो शोक र कष्ट उपशमनको लागि, दुःखको अतिक्रमणको लागि ज्ञान प्राप्त गर्नको लागि र निर्वाणलाई साक्षात्कार गर्नको लागि यही एक मात्र मार्ग हो ।

२५३१ सौ बुद्ध जयन्तीको सुखद उपलक्ष्यमा

हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

एवाई अटो ट्रेडिङ्झ कं.
कृष्णल प्रिन्टिङ्झ प्रेस

M. D. International

मोन्टेकाडो पार्लर

होटेल गौतम

फोन: २१४३१४, २१२२१६, २१५०१४

आनन्दकुटी विद्यापीठ स्तम्भ -

आनन्दकुटी विद्यापीठको संक्षिप्त परिचय

२००७ सालको क्रान्तिको लगत्ते त्यस शिक्षा
सेवमा जागृति त्याउने सिलसिलामा आनन्दकुटी विद्या-
पीठ खोलिएको हो ।

२००६ सालमा स्वयम्भू स्थित आनन्दकुटी
विहारको एक रुखको फेदमा भिक्षु अमृतानन्द महास्थवीर
को इच्छा र सल्लाह अनुसार न्हुँछेवहादुर बज्ञाचार्यले ६
जना विद्यार्थी लिएर आनन्दकुटी बौद्ध विद्यापीठ शुरू गर्नु
भएको थियो । विद्यालय विस्तारको आवश्यकता अनुसार
आनन्द कुटी विद्यापीठको बर्तमान स्थान (त्यसबेला
अमात्रिम) यस विद्यापीठलाई प्राप्त भयो ।

यो विद्यालयले राष्ट्रपिता स्वर्गीय श्री ५ त्रिभुवन
र स्वर्गीय श्री ५ महेन्द्र सरकारको संरक्षकत्वमा हुर्कन
पाएको थियो । दोश्रो कुरा भिक्षु अमृतानन्द एवं यस
विद्यालयका शिक्षकहरूको विद्यालय प्रतिको भावना र
काम नगनशीलता नै यस विद्यालयको अर्को भाग्य भयो ।

ऋग्मिक रूपमा विद्यालयको पढाइ लेखाइको स्तर
राख्नो हुँदै गयो । विद्यालयको रूपाति देश भित्र र बाहिर
पनि विस्तार हुँदै गयो । जसले गर्दा देश विदेशबाट
आउने रूपाति प्राप्त विद्वान् एवं राष्ट्राध्यक्षहरूलाई पनि
विद्यालयले आकर्षित गर्न सक्यो ।

हायां उपरि उपरि आपूर्व उपरि उपरि उपरि

हायां उपरि उपरि उपरि उपरि उपरि उपरि

- लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई

जस अनुसार

- १) मित्रराष्ट्र भारतका प्रथमराष्ट्रपति स्वर्गीय डा० राजेन्द्र प्रसाद २०१४ सालमा
- २) मित्रराष्ट्र चीनका प्रधानमन्त्री स्वर्गीय चाउ एनलाई २०१३ सालमा
- ३) भारतका प्रधानमन्त्री स्वर्गीय जकिर हुसेन २०२४ सालमा
- ४) भारतका प्रधानमन्त्री स्व. जबाहरलाल नेहरू २०१६ सालमा
- ५) मित्रराष्ट्र बर्मिका प्रधानमन्त्री उ नु २०२२ सालमा
- ६) लाओसका राजा रानी २०२६ सालमा सवारी होइबसेको थियो ।

शुरू शुरूमा यो विद्यालयले देश विदेशबाट पनि
आर्थिक सहयोग पाएको थियो । त्यो आर्थिक सहयोगबाट
विद्यालयको भौतिक सुविधा जुटाउन ठूलो मद्दत मिलेको
थियो ।

आज आएर विद्यालय आफ्ने आर्थिक स्रोतमा
निर्भर भएको छ । त्यति मात्रै होइन विद्यालयको आज
करोडौं रुपियाँ बराबरको चल र अचल सम्पति सुरक्षित
छ ।

प्रवेशिका परीक्षामा उच्च स्थान धेरै चोटी प्राप्त गर्न सफल भएको छ । विद्यालयले यसरी सफलता पाउनु को मुख्य कारण हुन, प्रेरणादायी शाही संरक्षकत्व साथै स्वदेशी तथा विदेशी विशिष्ट पाउनाहरूको आशीर्वाद र संस्थापक सच्चालक समितिको रेखदेखका साथै शुरू देखि नै सेवा गर्दै आउनु भएका प्र० अ० रत्न बहादुर वज्राचार्यको अथक परिश्रम निस्वार्थ सक्रियता र अन्य यहाँका शिक्षकहरूको कर्तव्य परायणता र लगनशीलता पनि हो ।

यतातिर विद्यालयले राज परिवारको असिम नियाह र ममता आज सम्म पनि पाइरहेको छ ।

यस विद्यालयमा २०३१ सालमा राष्ट्रनायक श्री ५ महाराजाविराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव सरकार तथा श्री ५ बडामहारानी सरकार सवारी भएर विद्यालय लाई महान् प्रेरणा दिई बक्सेरू को छ ।

२०३३ सालमा यस आनन्दकुटी विद्यालयको रजत जयन्तीको शुभ अवसरमा श्री ५ बडामहारानी ऐश्वर्य राज्य लक्ष्मी देवी शाह असिम नियाहका साथ यस विद्यालयमा शुभागमन भएको थियो ।

आफ्नै स्रोत र साधन परिचालन गरेर निरन्तर विकासको पथमा लम्कने यस विद्यालयले श्री ५ बडा-

महारानी सरकारको संरक्षकत्वमा गठित अन्तर्राष्ट्रिय नारीवर्ष समितिद्वारा नेपालको नारीवर्गलाई विकास गर्ने र कार्यकलाप चलाउने आह्वान अनुरूप नारीशिक्षाको विकास खातिर एक आदर्श आनन्दकुटी कन्या आवासीय माध्यमिक विद्यालयको स्थापना गरिएको छ ।

यी दुवै विद्यालयमा आवासीय र दिवा गरी लगभग १८ सय विद्यार्थीहरू अध्ययन गर्दछन् ७५ जना शिक्षक शिक्षिकाहरू यस विद्यालयमा अध्यापन कार्यमा संलग्न छन् ।

विद्यालयको पठन पाठन र अतिरिक्त क्रियाकलापमा गुणात्मक सुधार गर्नको लागि प्रत्येक विषयको विभाग बनाइएको छ - जसअनुसार १) अङ्ग्रेजी विभाग २) नेपाली विभाग ३) गणित विभाग ४) विज्ञान विभाग ५) सामाजिक शिक्षा विभाग ६) नृत्य र संगीत विभाग ६) पुस्तकालय विभाग ८) र अन्य अतिरिक्त क्रियाकलाप विभाग ।

“यदि शिक्षार्थीले सिकेको छैन भने शिक्षकले सिकाएको छैन” भन्ने उक्ति आनन्दकुटी विद्यापीठको मान्य वचन रहेको छ ।

बालाक, लुधंक छापयायाग्नु ज्या यानादीमाःसा लुमंकादिसँ-
“नेपाल प्रेस”

न्हूदेँया लसताय् भितुना

बुद्धसम्बत्-२५३१ शाम लील ।

फोन नं. २-२१०३२

(१६)

ज्ञान र प्रविधिले छिटो बढ़लिटो आजको विश्वमा आपनी राष्ट्रिय स्वतन्त्रता र
आपनोपनलाई बचाउँदै राष्ट्रिय विकासको गति तौब्र पान् पनें युनोतौ प्रत्येक विकासशील
राष्ट्रका सामु खडा छ ।

महाराजाहु काङ्गाहु महाराज - श्री ५ बीरेन्द्र
लिङ्गा नाम

श्री ५ महाराजाधिराज सरकारको सदिच्छा अनुरूप देशको आर्थिक विकासमा
सधाउ पुन्याउन नेपाल राष्ट्र बैंक आपनो ३२ औं वर्ष प्रवेशको सुखद अवसरमा
संकल्परत प्रण गर्दछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक परिवार

OPTICAL NERVE

Optometrist & Specialist in Corrective Glasses and Sun Glasses
New Road (Opposite Bhoogol Park)

Kathmandu, Nepal.

मिखाया रक्षा जीवनया रक्षा खः

उकिथःगु मिखाया रक्षाया जागी भिंगु व

बालाःगु छितः माःकथंया सुलचंया निंति

जिमिथाय् दुस्वःझासँ ।

२५३१ कवःगु बुद्धजयन्तीया

भितुना !

सेइस नाम अटिक नर्म

न्हूसतक (भूनोलपार्कया न्ह्यःने), ये

भगवान् बुद्धको जन्म,
सम्बोधि लाभ तथा महापरिनिर्वाण दिवस,

२५३१ औं बुद्धजयन्तीको

पुनोत उपलक्ष्यमा हार्दिक शुभकामना
ब्यक्त गर्दछौं ।

पर्फेक्ट लाइट सेन्टर

(बिजुलीका हरेक सामानको डीलर)

फोन : २१२२५१

क १-१६५, त्रिपुरेश्वर
काठमाडौं, नेपाल

नीन्यासः व स्वीछदैं बुद्ध जयन्तीया लसताय्
सकल प्राणीमात्रया कल्याण जुइमा धका
दुनुगलंनिसे भिन्तुना ।

जिमिला छितः धाय् हे लोमना चवंगुका । आहमोनियम व ताम्चिनया थलबल मदुधकाः
छि लिहाँ शाय् मालि मखुत ।

प्रेसर कुकर, वाटर फिल्टर, लात्याय्गु व मसलाचुँहुइगु मेसिन, मेन्तुल, लाल्टोन
ममःख, स्टोभ, काँटा, चम्चा, स्थांगि, गिलास व प्लाष्टिकयागु फुकर हलंजबलंया
निम्ति जिमिथाय् छकः दुस्वः शासँ ।

नमस्ते स्टोर्स

१०/४५८ केल मासंगा:, फोन त्या: २२३७१८, २२३६६९

नेपालमा क्यान्सर एक

चेतनशील पक्ष

नेपालमा व्यासर रोग र उक्त रोगबाट पीडित रोगीहरूको बारेमा अहिलेसम्म हामीसित कुनै आधिकारिक तथ्यांकहरू छैनन्। यस रोगबाट वर्षोंती कतिको मृत्यु हुँदौरहेछ; कतिजना व्यक्तिहरू यस रोगबाट पीडित छन्; कतिजना यस रोगबाट निको भइसकेका छन्; यो रोग लाग्नाको मुख्य कारणहरू के हुन्; उनीहरूको आयु खातीनका वानी व्यहोराहरू कस्ता छन्; शरीरका कुन कुन भागमा यो रोग धेरै पाइएको छ, यसका प्रकारहरू के कस्ता छन्; कतिले विदेश गई उपचार गर्न सक्षम भएका छन्, नमकनेले के गर्दा रहेछन्, सक्तेले उपचार गर्न कुन-कुन ठाउंगा जाँदा रहेछन्, विदेशमा खर्च गर्न जाँदा कम्तीगा कति खर्च हुँदौरहेछ आदि प्रश्नहरूको जवाफ अहिले सम्म हामीसित छैन।

गत केही दिन देखि नेपाल अर्बुद रोग निवारण संस्था अन्तर्गत क्यान्सर अस्पताल परियोजनाको संयोजक भई काम गर्ने मौका पाएको हुँदा विभिन्न व्यक्तिहरू

सित सम्पर्क राखी सोधपुछ गर्दा एउटा डरलाग्दो संकेत थाहा पाइयो। साधारणतया धेरैजसो व्यक्तिहरूको तीन पुस्ता भित्र कोही न कोही यस रोगबाट पीडित भएको कुरा थाहा पाइयो। यो त भयो शिक्षित व्यक्तिहरूका कुरा मात्र जसले डाक्टर जंवाउन सक्षम भएका छन्, तर “ खै हजुर पेट दुख्यो भन्दै त्यसै छ ” भन्ने धेरै गरिब जनता हामी केला पार्न सक्दछौं। यसबाट हाम्रो देशमा कतिलाई क्यान्सर रोग लागेको थियो र लागिरहेको छ भन्ने आधिकारिक तथ्यांक केला नपरे पनि चेतनशील संकेत भने अवश्य मिल्नेछ।

हुन त क्यान्सर रोग हाम्रो देशमा नौलो रोगको हपमा लिइन्छ, तर यस रोगले कैयी मानिसलाई पहिले देखि नै सताई रहेको हुन सक्दछ। एक दुई दशक अगाडि सम्म हामीमा स्वास्थ्य हेरिचार गर्न चेतना नभएकोले टाइफाइड, झाडावान्ता, टी. बी. आदि जस्ता सजिलै उपचार गर्न सकिने रोगबाट पनि अकाल मृत्यु हुन्छ, तर

* संयोजक: नेपाल अर्बुद रोग निवारण संस्था चन्दा संकलन समिति,

नेपालका लागी श्रीलंकाका महावाणीज्यदूत।

अन्तर्गत क्यान्सर अस्पताल - आधारभूत तयारी तथा

आजकाल चिकित्सा मुविधामा विकासको कारणले गर्दा र स्वास्थ्य हेरविचारना केही हृदसम्म चेतना जागिसकेको हुँदा खासगरी शहरी क्षेत्रमा यी साना रोगहरूबाट ज्यान गुमाउने थेरे कम भईसकेका छन् । अतः हालसाल उपचार गर्न अप्ट्यारो पर्ने रोग जस्तै क्यान्सर देखापन्न स्वाभाविक छ ।

क्यान्सर रोग लाग्नाको मुख्य कारण धूम्रपान, धुँवा र विकृत वातावरणलाई मानिन्छ । जब कि ६५% नेपाली जनता धुँवे धुँवाले गुम्सिएको भान्छामा दाउरा बाली भात पकाउदछन् भने गाउँ घरतिर अधिकांश जसो महिला, पुरुष र बच्चा बच्चीले समेत धूम्रपान गर्दछन्, त्यो पनि ज्यादै तल्लो स्तरको । त्यसमा पनि समयमा डाक्टरलाई परिक्षण नगराउने, र परीक्षण गराउनुपर्दछ भन्ने चेतना पनि नभएको हुँदा यस भयानक रोग लागेको हुन सक्ला भनी विचार मात्र गर्दा पनि आडि सिरिङ्ग हुन्छ । यस्तो परिस्थितिमा हाओ्रो देशमा आजसम्म अस्पतालको कुरै छाडौं । एक जना क्यान्सर विशेषज्ञ डाक्टर सम्म नहुनु दुःखपूर्ण कुरा हो । यस दुःखदायी स्थितिमा यस रोगको शिकार भएराछि आर्थिक स्थितिले झाए विदेशमा गएर उपचार गराउनु र नभ्याएमा मृत्युलाई पर्वेर बस्तु बाहेक अर्को कुनै विकल्प छैन ।

क्यान्सर जस्तो भयानक रोग लागेत्रि चूप लागेर बस्ने कुरा आउँदैन । चन सम्पतिले पुगेन भने प्रचल सम्पति वेच-विखन गरेर भएपनि विदेश लगी उपचार गर्ने वाध्यता हुन आउँदछ । यसै संदर्भमा मलाई एक जना युवकको मार्मिक वटना याद आउँदछ, जसको बाबुलाई विगत १५ महिनादेखि जिब्रोमा क्यान्सर भएको रहेछ । नेपालमा उपचार गर्न सदूलियत नभएको हुँदा बारम्बार भेत्रोरको अस्पतालमा लगी उचार गर्नु परेको ने उक्त

युवकले आप्नो घर जग्गा बेच्नुको साथै भएको सामो जागिरबाट समेत हात धुनु परेको थियो । बाबुको सो उपचार गर्ने क्रममा केही महिना अधिक निज युवक आपनो आमा सहित विरामी बाबुलाई उपचार गराई भेलोरबाट रेलमा स्वदेश फर्किरहेको बेला बीच बाटोमा नै बाबुको निधन भएछ । रेलवाट बाबुको लाशलाई लग्न नदेला भन्ने डरले दुवै छोरा र आमा छातीमा पत्थर राखी लाशलाई सुतेको जस्तो पारेर फर्किरहेका थिए । आठ-दश घण्टा पछि, गरमले गर्दा लाश गहाउन लागेछ । पछि यो कुरा थाहा पाएर रेल-वे कर्मचारीले मध्य रातमानै बीचमा रेल रोकी लाश सहित उतीहरूलाई ग्रोन्हालिदैछन् । मिरमिरे उज्यालोमा उक्त युवकले आमालाई बाबुको लाश सँगे कुरुवा बसाली पिताको लाशलाई नेपाल त्याउन सबारी साधन नजिकैको गाउँमा खोजन जाँदा ज्ञन उल्टो ४-५ घण्टासम्म पुलिस कारबाही को रहेलामा फंसेद्दैन । आखिर भा रु. ५०००- तिरी बाबुको लाश एउटा ट्रकबाट नेपाल त्याउन सकेछन् । यस्तै एकजना गण्यमान्य व्यक्तिले पनि भेलोरबाट क्यान्सर पीडित विरामीलाई लिएर आउँदा बीचमा विरामीको निधन भएकोले पुलिस केस भएर लाशको पोष्टमार्टम गरेपछि मात्र पुलिसले वहाँलाई छोडेको रहेछ ।

यस्ता मरमहित बनाउने घटना धेरै व्यक्तिहरूलाई परेका हुन सक्छन् तर हाओरो समाजमा खासगरी क्यान्सर सम्बन्धी रोग भयो भने अरूलाई नभन्ने चलन भएको हुँदा यस रोगबारे यथार्थ रूपमा सत्य र तथ्यलाई बुन सकिएको छैन । हुन त रोग लागेपछि दुःख हुने, पैसा खर्च हुने र विभिन्न झन्झट आउनु स्वाभाविक हो । तर कतिपय दुःख र झन्झटलाई न्यूनतम मात्र सदूलियत

पाएको खण्डमा पनि केही सुविधा पुऱ्याउन सकिन्छ । यस्ता मर्महित र क्षुध बनाउने घटनाहरूको मुख्य कारण नेपालमा क्यान्सर रोग सम्बन्धी ऐउटा सामान्य उपचार गर्ने प्रविधिसम्म नहुनाले हो भन्नुमा अत्युक्ति हुँदैन ।

क्यान्सर रोग लाग्नासाथ जिन्दगीको अन्तिम घडि आयो भनी सम्झनु मुख्यता र ना-समझ हो किनभने आजको चिकित्सा तथा औषधी क्षेत्रमा भएको विकासले गर्दा क्तिपय रोगहरू जस्तै छाला, जिब्रो, बाँटी, पाठेभर, प्रजनन आङ्गहरूमा लाग्ने क्यान्सर समयमै उपचार गर्न सकेमा सम्पूर्ण रूपले निको पार्न समर्थ भएका छन् । यसका ऊलन्त उदाहरणहरू हामी कहाँ पनि थुप्रै छन् । तर यसरी क्यान्सर रोगबाट निको हुनको लागि समयमै उचित उपचार गर्नुको साथै केही समय सम्म पटक-पटक रोगको जाँच र उपचार गराइराख्नु आवश्यक हुन्छ ।

यी सबै कुराहरूलाई दृष्टिगत गरि नेपालमा ऐउटा सुविधा युक्त क्यान्सर अस्पताल निर्माण गर्नु पर्न बर्तमान चुनौती भईसकेको छ । यो रोग जोमुक्लाई लाग्न सक्दैन । गरीबहरू उपचार नपाइ मरिरहेकाछन् । किम्ब बध्यम वर्गीय व्यक्तिले यसको उपचारार्थ घर-सेत बेच्नु दर्ता बाध्यता परिरहेको हुँदै भने, समाज व्यक्तिहरू यसि ग्रन्ति दिन एक मिनेट मात्र दिए पुग्ने उपचारको लागि विदेशमा गई उपचार महिनों दिनसम्म आफ्नो लाग्न बचाहरू, मिवहरू र आफ्नो काम छोडी आशा लिएको विज्ञमा लुलिएर वस्तु कम गान्धो कुरा लाग्न । यसि बरेर पनि बारम्बार विदेशमा नै गई विज्ञप्ति गराइ राख्नु पर्ने हुँदा कहिले काही लिएको बज्ञार र चरको व्यवस्थाले गर्दा समय-समय लिएको बाल लालको विरामीको निधन हुन सक्ने धेरै

मेरो आफ्नै श्रीमतीलाई क्यान्सर भएको बेला उपचारार्थ बैकको सबमन्दा राङ्गो हस्पिटलमा लगेको थिए । जहाँ आठ महिनाको उपचार पछि तिनीलाई निको जस्तै भइसकेको थियो । तर प्रत्येक महिना उनीलाई स्वास्थ्य परीक्षण गराउन बैककमा लग्नु पर्दथ्यो । यसै बीच गत असोज महीनामा मेरो छोरीको अक्समात मृत्यु भएको कारणले तीन महिनासम्म उनको स्वास्थ्य परीक्षणको लागि बैक जान सकिएन । विधिको विडम्बना भनौं या आफ्नो हेलचक्राईले गर्दा भनूँ ऊनीलाई रोगले नराप्रोसित च्याप्टो र मैले उनीलाई बचाउन सकिन । बारम्बार मेरो मनमा ऐउटै प्रश्न उठ्छ । यदि हाप्रो देशमा क्यान्सर उपचार गर्ने सुविधा भएको भए उनी बाँच्दिथिन् कि ? हुन त काललाई कस्ले पनि ठार्न सक्दैन । तर पनि उपचार नपुग्नाले भएको काललाई अकाल भन्नुपर्दछ । यस्तो अवस्थामा हाम्रा उपचार पुऱ्याउन सकेको खण्डमा मृत्युलाई पर सार्न सकिन्छ ।

यो त भयो केवल समस्या र गुनासो । समस्या प्रति जागरूकता देखाइन्छ र समाधानको बाटो खोजिन्छ भने समस्या सबै समस्याको रूपमा रह्न्दैन । क्यान्सर रोग सम्बन्धी क्तिपय आवातपूर्ण समस्याहरूको निराकरणको लागि हालसाले नेपाल अर्दुद रोग संस्था अन्तर्गत नेपाल क्यान्सर अस्पताल परियोजना पूर्वाधार तयारी एवं अर्थ संकलन समितिको स्थापना भएको छ जसको मूल उद्देश्य अस्पतालको लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्नु र अर्थ संकलन मनुँ रहेको छ । अस्पताल जस्तो परियोजना चन्दाबाट मात्र सम्भव हुने होइन यसको सागि सरकारी स्तरबाट पनि गम्भीर चासो लिनुका साथै अस्पताल निर्माणको लागि संवेदनशील

मित्र राष्ट्रहरू सित वा विदेशी दान-दाता संस्थाहरूवाट पनि सहयोग जुटाउनु पर्ने देखिन्छ । यस परियोजनाको लागि विभिन्न सरकारी र गैर सरकारी निकायहरूमा काम गर्ने उच्चस्तरीय पदाधिकारीहरूले पनि चिन्तनशील भई सोच्नु पर्ने समय आएको छ । सरकारी जागीर छेँदा सभ्म त आफुलाई लागेको रोग उपचार गर्न विदेश मा सरकारी खर्चबाट नै गरिन्छ । तर हामी सधैँ सेवारत हुँदैनौ । अर्कोतर्फ रथो त केवल जामीर भएसम्म आफ्नो सुरक्षा मात्र हो । आखीर उसका परिवारलाई उपचार गर्ने गहन दायित्व उसमाथि छेँदैछ ।

हुन त श्री ५ को सरकारका सामु क्तिपय स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याहरू होलान् जस्तैः— गाउँ गाउँ-मा स्वास्थ्य केन्द्र खोल्न नपनु, स्वास्थ्य वातावरण कायम गर्न नपनु इत्यादि । तर यी सबै साधारण समस्याहरूको लेखाजोखा गरी सरकारी क्षेत्रबाट क्यान्सर अस्पताल परियोजनालाई प्राथमिकता नदिने कुरा उपयुक्त हुन आउँदैन । यदि यसो हो भने हाम्रो देशमा अत्याधिक जनताले क खग पनि पढ्न जानेका छैनन् । के त्यस्तो भए हामी विश्व विद्यालय वा महा-विद्यालय खोल्नुको सट्टा गाउँ गाउँमा गई क खग मात्र पढाउन जाने त? क्यान्सर जस्तो संवेदनशील पक्षलाई यस्ता आवारभूत मूल्यांकन गर्ने मिल्दैन । असहायहरूको बाँचे आशाको रहरलाई लत्याउनु घोर अपराध हुन जान्छ । यस मानविय पक्षबाट पनि क्यान्सर अस्पताल स्थापना गर्नका लागि प्राथमिकता दिनुपर्ने कुरा निविवाद छ ।

यो संसार अनित्य छ । मानिस यझौं जन्मेगदै एकदिन मर्नुपर्दैछ । यो कु तरिताई चिन्ता लिएर बाँच्नुमा नैराश्यपन हुन आउँदछ, तर क्यान्सर सम्बन्धी समस्यालाई लिएर चिन्तनशील नभइरहनु सकिदैन ।

“म मर्दै छु” भनि थाहा पाई बाँच्नु क्ति गाहो छ भन्ने कुरा रोग नलागेको व्यक्तिले अनुमान गर्न सक्दैन । तर आफ्नो श्रति प्रियजनहरू आफूबाट पर हुँदैछ भन्ने थाहा पाएर पनि मौन अनि मूकदर्शक भइ रोगीलाई झुड्ना आश्वासन दिदै आफू भित्र-भित्र गुम्सिदै जलेर बस्नु क्ति गाहो छ भन्ने कुरा हामी अनुभव गर्न सक्दछौं । नेपालमा क्यान्सर जस्तो भयाबह रोगबाट रोगी र उसका परिवारले पाएको सास्ती र अकालमै ज्यान गुमाउनु पर्ने मार्मिक वस्तुतथ्यले सताइरहेको यस परिस्थितिमा क्यान्सर अस्पताल स्थापनाको लागि देखापरेको जन-जागृति अवश्य पनि प्रशंसनीय एवं आशाजनक छ । जनताबाट आफ्ना इच्छा अनुसार चन्दा रकम जम्मा गर्नको लागि नेपाल क्यान्सर परियोजनाको नाउँमा नेपाल अरब बैंकमा वचत खाता नं. ०३००० र नेपाल बैंक लिमिटेड, प्रधान कार्यालयमा वचत खाता नं. ५-२२२ खोलिएका छन् । यसी यी खाताहरूमा जनताले आफै चन्दा रकम जम्मा गर्ने काममा प्रोत्साहित गरिनेछ । माथि उल्लेखित खाताहरू एक किसिमका एक तर्फी संकलन खाताहरू हुन् । अस्पतालको निर्माण कार्य शुरू नभएसम्म यी खाताहरूबाट एक पैसा पनि निकालिने छैन यस राष्ट्रिय स्तरको समस्या समाधानको लागि चालिएको कदममा “एक-एक थोपाबाट समुद्र बन्न” भन्ने उक्तिनाई चरितार्थ पार्न हामी विभिन्न क्षेत्रमा रहेका समस्त नेपालीहरू मन-वचन र कर्मले सहयोगमा जुट्नको निमित्त हामी समस्त जनताहरू समक्ष हार्दिक अनुरोध गर्दछौं । भगवान् बुद्धले भन्नुभएको छ, जसले रोगीको सेवा गर्ने उसले मेरो सेवा गरेको ठहर्छ । बुद्धभूमि नेपालमा अनेक शान्तिका उपाय रहेतापनि कडा रोग निवारणलाई पनि शान्तिको मार्ग भन्न सकिदैन ।

आशाको ज्योति जगाओं क्यान्सर अस्पतालको लागि सहयोग गरौं ।

नेपालमा क्यान्सरका रोगीहरूलाई उपचार गर्ने न्यूनतम सुविधा पनि उपलब्ध नभएको हुँदा गरीब रोगीहरूका लागि काललाई पर्खनु बाहेक अरु कुनै बिकल्प छैन भने मध्यम वर्गीय द्यक्तिहरूको सो रोगको उपचार गर्ने आपनो घरखेत समेत बेच्नु परिरहेको छ । त्यस्तैगरी सम्पन्न परिवारका द्यक्तिहरू पनि क्यान्सर रोगको उपचार गर्ने आपनो घरपरिवार जहान बच्चाहरू छोडी बिदेशमा महिनौं बस्नुपर्ने बाध्यता परीरहेको छ ।

यस्तो मार्मिक परिस्थितिलाई ध्यानमा राखी स्वदेशमानै एउटा सानो खालको क्यान्सर अस्पताल, इन्डियन्यूट वा विभाग भएपनि खोल्न लगाउने प्रयासलाई हामी सबैले आफुले सबदो सहयोग गरौं ।

कर्ण शाक्य

नक्साल, काठमाडौं ।

२५३१

शिरामचंद्री श्रीलिङ्ग क्रिपालांड शिरामचंद्री श्रीलिङ्ग क्रिपालांड उत्तरांड बुद्ध-जयन्ती

सकले प्राणो मात्रया कल्याणं जुइमा धकाः

दुनुगलंनिसें

“भिन्तुना”

नन्दसिद्धि रुराड सन्स प्रा. लि.

कथः फाइबर रयास उद्योग प्रा. लि.

काठमाडौं स्थानीटरो स्टोर्स

सिद्धिको इराटरप्राइजेज

दि कंक्रिट मेरिनरो वक्स प्रा. लि.

काठमाडौं

फोन २-२१६६०, २-१४७२६, २-१३०२७

सीके व सय्के मागु खँ

-उडुगम धस्मरतन श्रामणेर, श्रीलंका

सेखिया धैगु पालि शब्द खः । ध्व भिक्षु श्रामणर्पिसं सय्के के मागु नियमत खः । थुकी अपो यानाः शिष्टाचार सम्बन्धी व संयमी जुइ मागु खँ दुध्याः । भिक्षुपिति चीवर वस्त्र पुनेगुनिसे गृहस्थीपिति छेय वनेबले व लैय जुइबले गथे वने मागु बारे जक विशेष थुकी खँ दुध्या ।

भिक्षुया जीवन गृहस्थी जीवन नाप गावकं पा: । गृहस्थीपिति स्वयाः भिक्षु पिति नयत्वनेगु पहचह, लैय जुइगु तरिका, खँल्हायगु पहले गावकं संयमी जुइ मागु खनेदु । थुगुबारे “सेखिया” धैगु परिच्छेदे ७५ गू नियम दुध्यानाच्वगु दु । दकसिवे ह्तापां चीवर पुनेगु बारे धैतःगुदु, चीवर थाहाँ व कुहाँ वं मजुइक छचाखेर मिले जुईक बराबर जुईक पुनेमाः । मिसाते पर्सि थे थाहाँ वं कुहाँ वं मजुइक चीवर पुनेमाः । झीसं खनाच्वना भिक्षुपि पिने पिहाँ विज्याइबले गःपतं निसे पिच्चकु मिले जुईक चीवरं पुनाः ल्हा हुमुलं मगुइकुसे शान्तपूर्वं विज्यानाच्वनीगु । फय वैबले नं फर फर मसंक ल्हाःति ज्वने सयेके माः । फेतुई बले नं चीवर कत्ताक ज्वनाः ज्ञुइमाः । अप्रसन्नपित्त प्रसन्न यायेया लागी भिक्षुपिनिगु

जीवन खः । उकि गृहस्थीपि सिवे गावकं संयमीपूर्वक जीवनहने माः धैगु भिक्षुपिसं न्ह्याबले मती तयाच्वनेमाः । गृहस्थी पिनिये रंगी चंगी व तुयूगु आदि बेजोरागु वसः पुनेगु बाँमलाः जक मखु, मज्यु । गृहस्थीपि लैय जुइबले ध्वातु मतु ध्वानाः तिंति न्हयाः छधो धस्वाका उखें थुबे स्वया जुइथे भिक्षुपि जुइगु बाँमलाः । सु ह्यस्यूहा नाप लाइबले ब्बहले थासाक ल्हाति दायाः पाचिना जुइगु, म्हुतु वांखायाः तःसक त्तिलेगु भिक्षुपित्त मलो । न्हूह्य भमचाथे भचा छधो बवलुना ज्वीगु बाँला ।

दातापिति छेय वनेबले नं संयमी जुयाच्वनेगु गावकं बाँलाः । छेय छेय वने बले उपासकपिति खाताय गोनुलेगु बाँमलाः । कोथाय उखें थुखें गःपः मोय्याकाः ककु ताहाकः याना स्वयंगु बाँमलाः ।

की सकमिन स्यु निग्रोध धैह्य श्रामणेर शान्त दान्तं वनाच्वंगु खनाः अबौद्र अशोक जुजु लयतायाः बौद्ध जुल । उकि झीरि श्रामणर्पिनं भिक्षुपिति संयमी जुइगु साप बाँलाइ ।

स्वाँया पुन्हीया शुभकामना

छगुजक भींगु बल्लागु
"रङ्कर सिलिङ्ग टाईल"

मी मझैगु, कुमिचां मनेगु
साउण्ड पुफ(हल्ला ताप मदेगु)
सिलिङ्ग टाईल

FOR CEILINGS AND PANELLING IN

Offices/Institutions • Factory Halls • Machine Rooms/Workshops • Auditoriums/Cinema Halls

बां बां लागु फर्निचर व आधुनिक
मुद्द, बैठक, बाथरूम, बेदरूम
यात बल्लागु सेल्लागु बौलागु
सक्कली लिमिनेट "फरमाइका" हे
रव। ल: ल मीं मथीगु।

decorative laminate for modern interiors

भीं भींगु सकलीगु भेनिस्ता, नोभाटीक, वाटरप्रूफ प्लाईउड,
लखें-मीं मथीगु-साउण्डप्रूफगु इन्सुलेन्सन बोर्ड, मीं-लखमथोगु सक्कली
फरमाइका, किसिम किसिमया सीलिङ्ग टाईल, सफत बोर्ड, हार्ड बोर्ड,
तिकेगु मोविकोल, सरेस, रङ्गरोगन आदि माली बले झीतः
लुमका दिसः—

जनरल एजेन्सी

ग १-७५३ महाबौद्ध, तासीथू, काठमाडौं-३, ये

फोन नम्बर २२१०९६

सोन किञ्चित् लिखितम् छहुं १६५९
ध्यबा जक दयां मगाः

बुद्धया पालेः यागु घटना खः । सापहं तःमीहु
साहु छहुं दु । वया याकः काय् छहुं जक दु । मेरि
सन्तान सुं मदु । याकः काय् जुइ बले माँ-बौया माया
वनीगु ला स्वभाविक हे जुला माँ-बौपिसं मती तल, शुलि-
मछि कोटां कोटि ध्यबा गोगु पुस्तातक नयाँ फुइ मखु ।
उकि याक काय्यात छुं हे दुःख मजुइक न्हाइयुक मोज
याका तय् । वैत आखः न व्यके मखु । आखः ब्वने बले
यको मेहनत याय्माः । मचायात छुं दुःख मजुइगु कथं
प्रवध्य यायेगु माँ बौपिनि कतंव्य खः । थुकथं मतीतया थः
काय्यात आखः मवंकुसे प्याखं हुलेगु, म्ये हालेगु, प्याखं
म्येगु, बाज थायेगु आदिइ लगे यानाः ध्यबा फुकाच्चन ।

ऋगः काय् ल्याय्ह्य जुल । व्याहा यायेगु ई
जुल । काय् यात लोह्य प्याखं हुलीह्य हे मिसा व्याहा
यानाच्चिल । थुकथं छुं वर्ष विते जुल । माँ बौ निहं
प्राणतोता वन । प्याखं जक स्वया मोजयानाच्चव्या,
छेया ज्या छुं यानाच्चवंगु मखु छुं वास्ता मदु । ल्या: चाः
छुं मस्यु । ऊं ल्याय्ह्य यामद व ध्यबाया मत्तता ल्वाक
ज्यात । अकालिपिनिगु अर्ति मन्यन । आमदानि खर्च
मिले मजुल । बंजातसे नं ध्यबा हिना मिना यात ।
पासापिसं नं ध्यबा फुकेगुली कुतः विल । मोज मज्जा
यायेगुली मन ववद्युत । अय्लागुलु व जुवादः पासापि
अपो जुयावल । जूहितेगुली भुले जूबले ध्यबा याकनं
फुत । छेयंच्चवंगु वस्तुत मिल, वसः व छेयनं मिल ।
आः छु जुल? धोम्यगु ज्वनाः पोना नये माल ।

ध्यबा दःसा धकाः पासापि व थःथिरिपि दे,
गुहाली बी । गरीब जूबले पासापि व थःथिरिपि
लिचिला वन । फोना नयमाः बले होश वल । अहो !
जितः जिमि अबुं मचाँ निसें मोज याकाः आखः मवंकुसे
तैतल । ज्यानं स्यना मव्यू । जिनं मखुपिनिगु संगते
लाना: थुजोगु गति जुल । साप पश्चाताप जुइकाः नुगः
मचिकाः च्चन । जितः थथे दुःख जुइ धका माँ अबुं
थुइका मकाः गु तःधंगु भूल जुल ।

जिनं ज्या छुं मसः । मदुगु ध्यबा कमाय् यायेगु
मती मलू । मखुपिनिगु संगतय् लाका व्यूगुला माँ अबुं हे
खः । जिनं मोज यायेगुली जक भुले जुया । थथे जुइ धका
मस्यु । धनमद गरीबतेत गिन्ति मयाना । त्वालेच्चविन्त
छुं च्चवाली बीगु, उपकार यायेगु मयाना । उकि थौं
जितः मुनानं पुले मयात ।

व छन्हु भगवान बुद्ध याथाय् वनाः थःगु दुःखया
वाखं कनाः खोयाच्चन ।

भगवान् बुद्धं आनन्द भिक्षुयात सःताः वयात
नके त्वके यानाः धैविज्यात - ल्याय्ह्य बले सदाचारी
जुयाः ध्यबा कमाय् यायेगुली कुतः मयात धाय्वं,
मखुपिगु संगत लात धाय्वं, थथे दुःखी जुयाच्चने
मालेयः ।

थवनं च्चयेगुकोटी (८० करोड) दाँ दुह्य साहुया
काय्मचा खः । धनमदं मनू जुयाः मखुपिगु संगतं थव
अवस्थाय् ध्यन ध्या दिज्यात ।

२५३१ औं बुद्ध जयन्तीको पुनीत उपलक्ष्मा
 विश्वमानवको सुख शान्तीको लागि
 हार्दिक शुभकामना !

राम्रो, असल, क्यासेट - टेपरिकर्डर, ट्रान्जिष्टर, रेडियो र माइक
 खरीद गर्न वा भाडामा लिन र भोडियो टेलिभिजन

खरीद गर्न तथा मरम्मत समेत गर्नु परेमा हामी कहाँ पाल्नुहोस् ।

इन्टरनेशनल रेडियो सेन्टर

६/३६, न्यूरोड, पाको काठमाडौं ।

फोन. २-२१४४५

सुपर भ्वाईस रेडियो

६/६, न्यूरोड गेट, काठमाडौं ।

फोन. २-२२७६७

मैत्री शिशु विद्यालय, छाउनी

२५३१ औं बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा

हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

साथै यो एक आवासीय प्राइमरी स्कूल हो, जहाँ स्वदेशी र विदेशी अनुभवी शिक्षक-

हरूद्वारा पठन पाठन हुन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा अनुभवी बाल विशेषज्ञहरूद्वारा
 नसंरी के. जि. देखि धोय तालिम दिइन्छ । आफ्ना बाल बालिकाहरूको आफ्नो
 संस्कृति तथा युग मुहाउँदो भविष्यको लागि यो स्कूल तपाईंहरूको स्वागत गर्दछ ।

न्हुँचेबहादुर बज्राचार्य

संस्थापक तथा प्रधानाध्यापक

मैत्री शिशु विद्यालय

फोन: २-१५६१४, २-१३६७५

खंसा खनाःजक या, उकी पेपुने मते

-भिक्षु सम्यक्जयोती

बुद्धया पाले समुद्र व नदी पार यानाः व्यापार
या बनीगु चलन। छकः व्यापारीत अथे जहाजे चवनाः
चनाच्चवले जहाजे लः जवयाः डुबे जुले। उकी मध्ये छह्य
सिपू छु जवनाः लालकाकाँ छथाय् जङ्गल प्रदेशे लावन।
वया म्हे वसः नं मन्त। जङ्गलया केरामाया हःकयाः
लज्जास्थान तोपुयाः जङ्गलं जङ्गलं वनाः बंबइया
लिक्वक थ्यंक वन। व छह्य साप तःधंह्य साधु सन्त जुइ धका
मनूतसे माने यात। दान बिल, साक्क नकल। यक्कमाने
यानाः सत्कार याःवोगु खनाः वया मती वन। थवहे
जीवन ठीक जू। ज्यानं यायेस्वा, माने याकाः साक्कनं
नयाच्चवने दु। वं अबलेनिसे मनू खनकि शान्त पह
पिकयाः चवनीगु। ज्ञन ज्ञन मनूतसे माने यानाहल।
मनूतयके छु ज्ञान दु धकाः मनूया मन शुद्ध-अशुद्ध
सीकेत। पिनेया पह जक शान्त जुल धयेवं गाः। वयानं
थः छह्य अरहत् हे जुल ला धैयें मी तयाच्चनीगु।
दोंगी पह जूगु थःह्य मचाः।

अनच्चवपि मनूतसे व महात्मा पिने बोझ पादुना
खः, वसः नं बाल्चा बाल्चागु सिसाहःयागु पुनातःह्य
जुयाः वयात “बाहिय दारू चिरिय” धकाः व्यवहार
याइगु। वया धाःसा लाभ सत्कार यानाः थः लोभया
जाले तक्यनाच्चंगु व थःगनं वयाह्य धैगु तकनं लोमन।
खालि जि छह्य “अरहत्” शुद्धह्य मनू धकाः भापिया
च्चवन।

अबले लाक गनं गनं वया द्वापा याह्य पासा छह्य
त्वाक्कक अन थ्यंकः वल। वं आश्रवं चाया न्यन “छ थन गथे
जुयाः लावल” फुकं खँ कन। आः छुयाना च्चवनागु?
जिगु जीवन धार्मिकया लैपुइ लाय् धुक्कल। जि आः

अरहत् जुइ धुन। आ जि वेपार याय् मखुत।
पासाम्हेस्याँ धाल - छु खँ लहानागु? अरहत्
जुइत यक्क गुण धर्म मानि। लोभं, द्वेष व मोह तोताः
तं मदयेकाः अहंकार मदयेकाः शुद्धगु मनजुयाः च्चवने
मानिका। छके व गुण धर्म छु खने मदु। छु द्वैकल।
छ अरहत् मखुति। अरहत् जुइगु जूसा थौं कन्हे
श्रावस्ती धैथाय् छह्य कपिलवस्तुया राजकुमार बोधिज्ञान
प्राप्त याना बुद्ध जुयाः अरहत् जुइगु लैपु वयना
विज्याना च्चंगु दु।

उलि न्यनेवंहे वया होश दत, वं मखुथे थुइकाः
मनूतयत झंगः लायेगु टोगी जीवन हना च्चवन।
वस्पोल भगवान बुद्ध नापला: वने माल धकाः हथाय्
चाचाँ वन। श्रावस्ती जेतवने ध्यंवले भगवान बुद्ध भिक्षा
विज्यानाच्चवन धागुलि मातु मामाँ बुद्ध नाप लानाः
विन्ति यात - भो श्रमणगौतम! जितः दुनेया मिद्वा
चाचीगु ज्ञानया उपदेश विया विज्याहुँ।

बुद्धं विचाः याना विज्यात-थ धात्वे जानया
इच्छां बोझ खः, धकाः वस्पोलं स्वता खँ कनाविज्यात
'खंसा खनाः जक, न्यसा न्यना जक, धूसा वियामाव
जकजु, छुकीसनं आशक्त जुइमते। थ वर्तमान जीवन
ताले लाकि'।

वं बाहिय दारूचिरियं थुइका काल, छुकीसनं
प्यपुनाः चाकुइ भुजि भुनीये जुइ मते, थ वर्तमान
अवस्था यात ताले लाकि, थ धात्वे सत्यया खँ खः।
थुकी खूब अश्ययन व मनन यात। व ज्ञान लाभ यात, व
अरहत् जुल।

भिगु बाँलाःगु, स्यल्लाःगु विजुलीया सामान, रेडियो ट्रान्जिष्टर, वाटर पम्प

इलेक्ट्रिक पंखा इत्यादिया लागी

जिमित लुमंकादिसँ।

राइजिङ्ग इन्टरप्राइजेज

फोन : २-२२४०६,

शुक्रपथ,

अब यताउता चहार्नु पर्दैन !

हामीकहाँ पस्नोस् तपाइँलाई चाहिने हरेक
स्टेशनरो सामान उचित मूल्यमा उपलब्ध छ ।

२५३१ औं बुद्ध जयन्तीको शुभकामना सहित

स्टेशनरी व आर्ट कन्सर्न

फोन : २-२३५२१ (निवास)

पूखा, काठमाडौं ।

२-२३६१५ (फक्स)

२५३१ दें बुद्ध जयन्तीया
शुभ उपलक्ष्यस सकल सत्त्व प्राणीपिनि

सुख, शान्ति व अभिभृद्धिया
हार्दिक कामना याना चवना ।

२५३१ सौं बुद्धजयन्तीको सुखद

उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण नेपालीमा सुख र
शान्तीको लागी हार्दिक शुभकामना ।

साथै चाहिएमा प्रकाश केबुलका सबै
प्रकारका विजुलीका तारहरू लिन हामीलाई
सम्झनु होला ।

सुप्रीम इलेक्ट्रोक प्रा. लि.

फोन नं. २२२०३६,

धर्मपथ, काठमाडौं ।

२२३३२१

इलेक्ट्रोक एण्ड इलेक्ट्रॉनिक सेन्टर

फोन : २-२०६१३ ६/३८, न्यूरोड काठमाडौं ।

२-१३३०

“पञ्चा नरानं रतनं”

२५३१ औं बुद्ध-जयन्तीको

शुभ-कामना !

विश्वजनमानस प्रज्ञामय होस् ।

आनन्दकुटी विद्यापीठ

आनन्दकुटी कन्या विद्यापीठ

स्वयम्भू, काठमाडौं

फोन : २-२११६३, २-२२४९९, २-२०१६३, २-२३८२६

We Extend Our Hearty Greetings
On The Auspicious Day of Buddha's Birth,
Enlightenment And Mahaparinirvana

&

PLEDGE OUR SERVICES IN THE FOLLOWING AREAS:

- Collecting savings of the people.
- Granting loans and advances to agriculture, Industry, business and other sectors of economy.
- Providing remittance facilities throughout the world.
- Buying and selling of Travellers Cheques, Drafts, Foreign Currencies etc,
- Establishment of letter of credit throughout the world.
- Having correspondence and agency relationship in major cities of the world.

राष्ट्रीय बनिया बङ्क

Branches : 190

Telephone: 4-11164, 4-13800

Telex : NP 2247 BANIJA

: NP 2354 BANIJA

RASTRIYA BANIJA BANK

TANGAL, KATHMANDU

नेपालय् स्थविरवाद व आनन्दकुटी विहार

- बैकुण्ठ प्रसाद लाकौल

आनन्दकुटीया भगवान् खुँड

बसपोल भवदान् अरहत् सम्यक् सम्बुद्धयात् नम-
स्कार ।

पश्चिम नेपाल्या शावदेशया राजधानी खः कपिल-
वस्तु । यस महाराज शुद्धोदन शावदं राज्य याच्छाच्वन ।
बसपोलया महारानीया शर्षे थनि (२६११) निइखुसः
व शिश्छदं ग्राहा स्वांया पुन्हि कुच्छु लुभिवनी बनस
सिद्धार्थ राजकुमार जन्म जुयाविज्यात । बसपोल कवं-
छि तःथी जुल । बसपोलया खिवाह जुल । काव्यमचा
छम्ह न दत ।

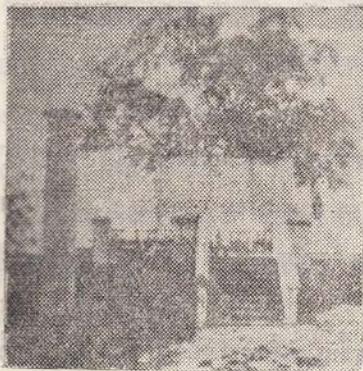
आनन्दभूषि

पश्चिम निर्दिष्टी राजधानी, बज्रह काम विहारस्थित विहार
बसपोल विहार उत्तरांश राज्यात् विहार ।
विहारी शुद्धोदन राज्यात् विहार विहार
विहार विहार विहार विहार । विहार विहार । विहार विहार
विहार विहार विहार । विहार विहार । विहार विहार ।

प्राणो मावया जन्म दुःख, ख्याधि हुःख, जरो हुःखः,
मृत्यु नै दुःख धंगु सिद्धार्थं थुळ ।

थुळि दुःख छुरुचं गुगु कर्ण निरोध यावेणु धंगु चिन्ता
बसपोलयात् जुल । बसपोलया चतिइ शान्ति भन्त ।

(२६) निइखुदेयो बैसय् काय, कलाः व लायरूपा
सुव हयाग यानाः चाया इलय सिद्धार्थ कुमार जो नी
जुयेत कपिल वस्तु पिहाँ विज्यात ।

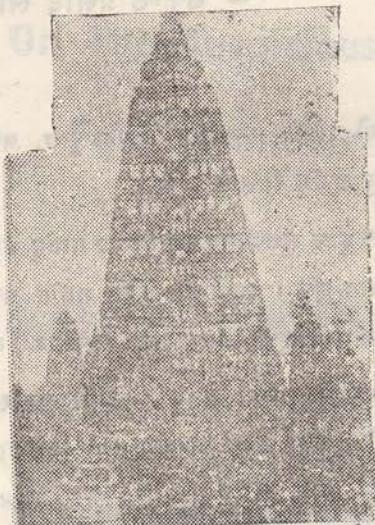
लुभिवनी

पश्चिमपिके धर्मशास्त्र स्थन, सन्ध्यासौर्पिके धोग
स्थन, तपस्या यात, उखे-युखे सरेतज्ज्ञ जुल, दं-दं चाः
हिलर जुलबे शान्ति भन्तुल ।

(३३)

अले वस्पोत्तु बुद्ध गयाया बन-जड़लय् बिजयात ।

अन तःम गुं वंगलिसिमा इम। वृथ् ध्यानय् चवना।
बिजयात । ज्ञान मलूतले ध्यान यायेगु निश्चय याना।
बिजयात, दस्पोल शावय रिहं श्रवसं तु ।

बोधिगया

वस्पोल (३५) सुइन्धादैं दुगु स्वांया पुन्ही कुन्हु
बोधिज्ञान लात शावय मुनियात । थनि (३५७६) निइ
न्यासः व न्यृ खुदैं जुल भगवान्यात बोधित्व प्राप्त-
ज्ञु ।

बुद्धगया बोधिबृक्ष सतिक बोधि मन्दिर नामं छगू
तः धंगु तीर्थ धान खः ।

शावय मुनि बुद्ध जुया बिजयायेवं ‘बहुजन हिताय
बहुजन सुवाय’ कर्यां फलि आपाजन पिनि कल्याणया
लागि दुःख फुकेगुया लागि बुद्ध धर्म देशनायायेत सार-
नाय बिजयात ।

मूलगन्धकुटि विहार, सारनाथ

अन सारनाथय् आषाढ पूर्णिमा-गुह पुन्ही कुन्हु
पञ्चमद्र वर्गपिन्त बुद्ध जुयालि दक्ले न्हापां ‘धर्म चक्र
प्रवर्तन’ याना बिजयात भगवान शास्ताँ ।

बुद्धधर्म दक्लय न्हापालाक देशना जूगु सारनाथया
पुण्यगु थास ‘मूलगन्धकुटी विहार, नामं साप भव्यगु
बाहा: दु ।

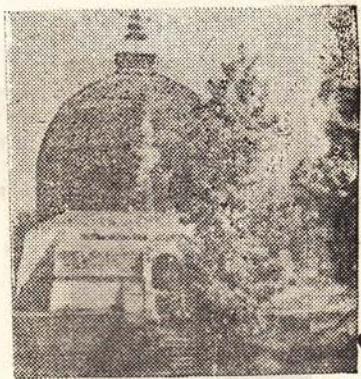
बुद्ध अर्नलि यः गु ल्यै दैनगु (४५) पिह न्यादैं
जीवनस उत्तर भारतय उखें-थूखें बिजयानाः लोकपिन्त
लोक-भासं धर्मया प्रचार याना बिजयात ।

बुद्ध (८०) चये दै दुगु स्वांया पुन्ही कुन्हु तुँ महा-
परिनिर्वाण पदय लाना बिजयात ।

बुद्ध मद्गु स्वांया पुन्ही कुन्हु निसे बुद्ध संवत् ल्या:
खात । अंकि युगुसीया स्वांया पुन्ही निसे बुद्ध
संवत् (२५३१) निइन्यासः व सुइछि जुल ।

मदये धुँ महसिगु जन्मदिनथा उसवयात ‘जयन्ते’
व मद्गु दिनथा श्राद्ध-तर्पण श्रद्धा-श्रर्पण ज्यायात पुण्य
तिथि’ धायेगु परम्परा जुइ धुँ कूगु दु । अंकि बुद्ध स्वांया

पुन्ही कुन्हु है बूगु सां थौया पुंहीयात २५११ बुद्ध जयन्तो
धायेगु तच्चवःगु द्व खः ।

कुशीनगर

थनि २६११ जूगु 'बुद्ध जयन्तो' नखः खः ।

बुद्ध मदयाःलि सचिलदेवतिलिपा थाय् थासया संघ
महास्थविरपि आचार्यपि बौद्ध विद्वान् पण्डितर्पि वैशाली-
स मुनाः धर्मया महा-म्मेलन "संगायन" यात । अबलय्
स्थविरपिनि स्थविरयाद व मेर्पि आचार्यपिनि महासां-
धिक नामं निगू प्रकारया सम्प्रदाय थ्वः चिन । हानं
लिपा सचिलव निइदेवति लिपाया संगायन जूबलय् महा
सांधिकपिनि थरी-थरी मतया गुलिखेसिया महायानया
नामं थ्वः चिन । उकी है वज्रयान सहजयान, तन्त्र-मन्त्र-
या कालचक्रयान आदि बुद्ध धर्म द्येकल ।

कलिङ्ग संग्रामं लिपा बुद्ध मदयालि निसः व सुइ
न्धादेवति लिपा सभ्राट अशोक बुद्ध धर्मया दीक्षा कया
विजयात । अशोक महाराजं बुद्ध तीर्थस्थलया दर्शन याः
वनाः थाय्थाय् पतिकं स्तम्भ, मन्दिर, स्तूप, चैत्य,
मण्डप आदि द्येका विजयात । बुद्ध धर्म देश विदेशय्
प्रचार याना विजयात । वस्त्रोलं श्री लंकाय् थःम्ह

स्त्राय् भिक्षुणी संघमित्रा, थ रह काय् महास्थविर महेन्द्र
यात छोया: स्थविरवाद प्रचार याका विजयात ।

अथे है महायानोया आचार्यपितं थः थःगु मतया-
त चौत, मङ्गोलया जापान, थाइल्याण्ड आदि एशिया
महाद्वीपया देश-देशय् प्रचार यात ।

श्री थाय् लेपालय् आपाः यानाः वज्रयान महायानो
या मतया जाति वर्ग बूगु जुयाच्चवन ।

परन्तु गुगु देश भारतया बोधगयाय् शाक्यमुनि
बोधिज्ञान प्राप्त याता विजयागु खः उगु देशय् है सलंसः
वर्षतक बुद्ध धर्म नंहक मदया चवन ।

बुद्ध मदयाःलि बुद्ध संबत शिन्हय्सः व पिह्न्याद-
ति दुइलय् भारतय् मुसलमान बस्तियार खिल्जीया
शासन कालय् वया राज्यय् बुद्ध धर्मयात
नंहंका छोया बिल भिक्षु पित्त खंधाय् तक ज्वनाः स्याना
बिल । बौद्ध पन्थ धाकव छोयेकाबिल । बाहाः बहि बौद्ध
मन्दिर चंत्यत थुनाः स्यका बिल ।

मुसलमानतय् लिपा भारतय् गोरा अंग्रेजतय् शासन
चवन । अभिसंजा थःगु सञ्चारय्य थःगु है धर्म-संस्कृति
भाषा-भेष द्यव छयलाः देशयात है थःगु तालय् हिलेत
स्वल । मनूतय् नां तक न अंग्रेजी ढाँचा तयेकेत स्वल ।
परन्तु समय चक्र हिली बलय् गुगु स्थिति न थातं चवना
चवनी मखु ल्यनी मखु ।

ईस्वी १६६४ सन्या सिन्म्बर (१७) शिन्हय्न्हु
कुन्हु श्री लंकाया कोलम्बो नगरय् हेवा वितण्णण कुलय्
छम्द्व बालक जन्म जुल । अबलय् या चलन कथं व मत्ता-
यात डोन डेविड धकाः नां तल ।

डेविड र्मार्थ बुद्धोपासिका शास्त्रा प्रति आस्था
दुर्मृत जूगुलि थः थाय छेय् आगं कोयाथे यानाः शाव्य-
मुनि स्थापना यानातल । निहं थः डेविडयात तथाः
भगवान्या उपदेश कथं ध्यानय् छवेनेगु शील स्वभाव
भिक्षेगु खेयात कथाः भगवान्यात स्वांठायेगु धुं धु-
पायं मत श्रीगु । पाठशालां लिहां बदेव डेविडयात
बूढ़ मिळु पण्डितयाथाय् त्रिपिटक छंकेत छोइगु ।

देवसित्र धर्मगाल

थुक्यं डेविड हेवाबितारण्या मन बुद्ध पाखे बन-
डेविडं यःगु नां 'देवसित्र धर्मपाल' छायाः बुद्ध धर्मयात
श्रो लंहा व भारतय् हानं स्थापना यायेगु वत काल ।
अनगारिक जुल । स्थविरवादया प्रचारक जुयाः
उप्रासन ।

सन् १८६३ पाखे अमेरिकाया शिकागो शहरय्
World's Parliament of Religion (बिश्व
बौद्ध महा सम्मेलन) जुन । अन वस्पोल धर्मपाल अन-
गारिकं बुद्ध धर्मया प्रतिनिधि कथं विजयात । वस्पोल-
या भाषण संसारयात छक्क याना विल । महा सम्मेलन
धूकाः नं अमेरिकाप् उखे थुखे वस्पोयला भाषण बुद्ध

धर्मया महिमा यागु व्याकमनं साप प्रचार जुल । वस्पोल
अनगारिकयात थुगु युगया बोधिसत्त्व समान मानय् यात ।

सत्य साम्राज्यया साम्राज्ञी मेरी फोटोर

धर्मपालजु अनं लिहां विजयाः बलय् लंय् होनोलूल
टापुस जहाज दित । अन वस्पोलणा दर्शन यायेते 'मुना
चविष्मध्य ईसाई मिसा छाह मयजु मेरी इलजावेथ
फोटोरं वस्पोलयाके थये प्रश्न यात । वन्द्य धर्मपालजु
जिकेहूं वल कि फी हे मफहगु । भगवान बुद्धं थये त-
मन्यये कोगु उपदेश वियाविजयाः गु मदुला ?'

वस्पोल अनगारिकं आज्ञायात, 'तु मयजु भगवान्या
वचन थये दु-छियःगु मन बवानुका दिसं, अले "ज
गुबलेतं चाये मखु, जि तंयात ववत्यलातये" - धकाः
लांडि जप यानादिसं, थवयात मन्त्र थे यानाः, अले टिके
तं गुबलें बइमखु ।"

मयजु फोटोर थुगु अर्ति काल । व्यकः सहल
नं जुल । थुलि गुण्याना; मयजु फोटोरं धर्मपालजुयात
बुद्ध भगवान् समान मानय् यात । बुद्धं मया लागि वय्कलं
धर्मपालजुयात दां धयबाँ माः बलय् मात्र गुहालियात ।

वय्कः महादानी जुयाहिन । मयजु कोष्टर "साध साम्राज्यया साम्राज्ञी" नाम संसारय प्रख्यात जुल ।

अनगारिक धर्मपालजुं बुद्ध धर्मयात शीलंका व भारत जक मख अमेरिका यूरोप, एशिया सकभन व्यापक प्रचार याना दिल याकादिल । थगु हे झोलय, झीवाय, नेपालय न वस्पोल धर्मपालजुया प्रभाव स्थविरवाद वंगुः ।

धर्म आदित्य धर्मचार्य

यलया संपत्पुरमहिनार (चिकं बहि) सामिद्वाचार्य शाक्य शिखु बृषमान बैद्य सिद्धि लासे लोकं बहाहु जुया वय्कः जुद्ध शमशेरया दरबारय न वासः याइम्ह खः । अबलय दरबार स्कूलया डाइरेक्टर जनरल जुद्ध शमशेरया क य् जनरल बहादुर शमशेर । अथे जूगुलि बृषमान बैद्यराजं बहादुर शमशेर जरसाहेवया प्रतापं थः कायपित अग्रेजी ब्वंका: निम्हसित डाक्टर व छम्ह सित एफ. ए. तक्क द्वंकल । बैद्यराजया चीधीम्ह काण्खः जगतमान बैद्य (धर्म आदित्य धर्मचार्य) ।

जगतमानजुयात अबलया बौद्ध पिनिगु बानी

व्यहोर फःनं लय मताः । धर्मया सर्व मथू । धर्मसिंकं कर्मकाण्ड व व्यवहार पाखे आपाः ध्येचूर्वि बुद्धमार्ग पित जगतमानजुं न्वाना जुइगु । वय्कःया बुद्ध धर्मया सुधार यायेगु मतिइ ।

दाजुर्पि थे तुं जगतमान बैद्यजुं न दरबार स्कूलय अंग्रेजी ब्वना म्याट्रिक पास बीत कलकत्ता वन । अन (कलकत्ताय) अबलयलाक हे धर्मपालजुं बुद्ध धर्म प्रचारया मुख्यगु कायलिय धर्मराजिक विहार भव कथं दयेकाः धुमधामं विहारया उद्घोटन याःगु आपाःहे मडुनिपु पाखे लात जगतमानजु कलकत्ता वंगु । बैद्यजु धर्मराजिक विहार स्वः वन । अन स्थविरवादया सजीव अवतार अज्याम्ह अनगारिक धर्मपाल जुया दर्शन जूडेर बैद्यजु तुगः भार्मार मिनाः शसंग न्ह्यालं चाःम्ह थे जुल । धर्मपालजुया शरण्य वनाः । वस्पोलया अनुसरण यानाः, नेपालय न स्थविरवाद बुद्धेगु बैद्यजुं मति सत्यवाचायात ।

कलकत्ताय उवैतले बैद्यजुं धर्मपालजुयाया लाचितु मलाचितु वनाः वस्पोलया उगदेश काल । धर्मपालजुं

धमां साहु

थैं थःगु नाँ धर्म आदित्य धर्मचार्य तल ।

नेपालय् स्वयम्भू चैत्य बाँलाक भिकूगु तामइनि
उक्ति थुखे नेपाल सरकार श्री ३ चन्द्र व उखे तिव्वतया
सरकार दलाईलामा या विचय् ज्याया मुख्य भारा
क्याः अपाय् धंगु ज्या पूवकूम्ह ये तेलाइया धर्मासाहु
(धर्ममान) धर्मप्राणगह दानीह साहुजु खः । चन्द्र
शमशेर महाराजया छम्ह दरबारिया खः दोपराज
तुलाधर । अथेहे ल्हासा साहु मध्यय् तु छेँया द्रव्यधर
तुलाधरन नां दम्ह साहु खः । धर्मासाहुया श्री ३ चन्द्र
नाप स्वापूतयेत दीपराज मास्टरजुं तिबः बिउ थैं ल्हासा-
या ज्यायात द्रव्य धरसाहुन गावकं ज्या ख्यले दुम्ह खः ।

सिँड्लीम्ह वैद्य वृषमान शाश्य, धर्मां साहु व
दीपराज मास्टरया पासा समान । धर्मासाहुया थाय्
सकले मुनिगु । अक्ति अभिकायेपि नं हितया पासापि
जुइगु स्वभाविक हे खः । धृषमान वैद्यया काय् धर्मा-
चार्य खः । दीपराज मास्टरया काय् छडगराज तुलाधर
धर्मां साहुया काय् विरत्नमान व द्रव्यधर तु छेँया काय्
चित्तधर तुलाधर (खः) ।

धर्मचार्य जाँच बोधुंका कलकत्ता लिहाँदल । पासा-
पि स्वर्हसितं धर्मपालया बयान कन, न्हापालाक थपि-
जानाः भगवान् बूगु, बुद्धजूगु व महापरिनिवाण वदलाःगु
बुद्ध मार्गो विनि बकलय्तःधंगु नखः न्यायेकेगु चलन
नेपालय् सर्व प्रथम आरम्भ यात । अगु ज्याया नायः
खः धर्मचार्य ।

उत्साहित्त ह धर्मचार्यज् फुक फुक खैं धर्मपालजु पाखैं
प्रेरणा वयाः अनगारिक जूयागु हे अनुसरण यात ।
स्थविरवादयागु विविगु उपदेशं धर्मां साहुणातन

प्रसाद लात ।

ने. सं. १०४३ या गुरु पुङ्ही कुहु दक्षि साक्ष्या
पूजा कोथाय शावधानिया प्रतिमा छ्होने तयाः तिरत्न
मान, छडगराज, छित्तधर, कुहुदीप्यात इदं धर्म-सद्या
शरण कायेकल धर्मचार्य । धर्महिन दुष्ठोपाहवयात ।
बुद्धोपासक सघ दयेकल ।

धर्मचार्य येँ यलय् स्थदिरवाद प्रसाद यायेत
केन्द्रीय कार्यालय (धर्मराजिक विहारथै) दगु बःहा
यात यायगु स्वल ।

बुद्धोपासक पासापि नाप धर्मचार्य थ य स्वः जूल ।
स्वयम्भूया लिवक दक्षिण-पूर्वय बाहुः जब दुनाःपाःताः
ज्याच्चवगु किन्द्र्यात भिक्काः ज्याखैं यायेगु धर्मचार्य-
बदः छित । धर्मां साहुयाके १५००।— ज्ञिन्यासः नेपाल
सरकारयाके १५००।— ज्ञिन्यासः तका दान क्याः
किन्द्र्य विहारयात जीर्णोद्धार यात-यावल धर्मचार्यज्
किन्द्र्य विहार दयके सिधल ।

किन्द्र बाहा

धर्मचार्यज् जर्मनी छापेजूगु शाश्य मुनियागु जार्म
निसे महापरिनिवाण जूयागु बुद्ध लीलाया रङ्गिन तसबीर
व दुलांदः धैथे भिक्य, पाना सु महायानी सुबज्ज्यानी

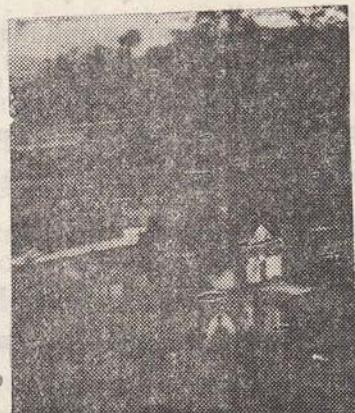
अनगारिका धर्मचारी

बोद्ध विनि छेड़ा पातकं धैर्ये प्रवार याकल । स्वांया
पुन्ही नखः हनी बलय् पञ्चरङ्गी बोद्ध धैर्ये द्वर्यंकेबील
वस्पोलं ।

किंदू शाहः नेताया धर्मराजिक विहार ये जूल ।

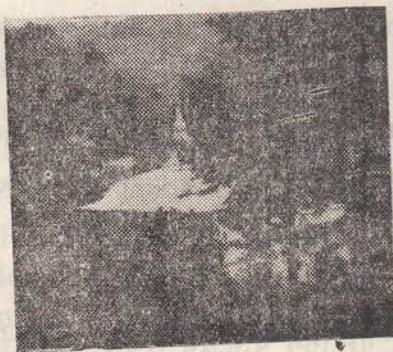
स्थ'बरव'दया प्रचारय् अनगारिका पाँडे कुद्दोपासिका
लक्ष्मीनानीयात मुख्यम् याताः धर्म प्रचारय् छ्वल ।
वसपोल अनगारिका धर्मचारीं (लक्ष्मीनानी) किंदू-
शाहायात कः धामाः बाहूलिक उत्तर पाले जगा
थःगु उत्तराह न्याना कया विजयात । थन हे सकल उपा-

सक उपासिका भन्तेवि अनगारिका पिनिगु प्रयासं भावान्-
यागु महापरिनिवाणि मूर्ति इगु नं दयेकेगु ज्या जूल ।
उगुयात छगः देगः नं दयेकल । थुगु मन्दिरयात स्वानाः
उत्तरवाखे अनगारिकापिनि आवास आराम छे स्वाखा

अनगारिका-आराम

वितुशीह इयेता विजयात । वस्पोल अनगारिका प्रमुख
धर्मचारीं ।

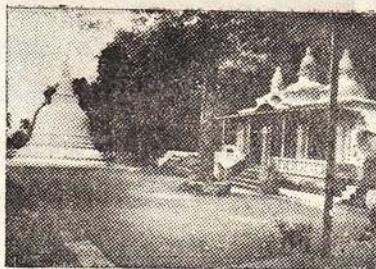
महापरिनिवाणि मन्दिर

भिक्षु धर्मलोक

ध.लासिक्षया दशरथन बारासाहु) वःचाधीम्ह काय् गजरान ज्वना ल्हासां लिहाँवल । किन्दू बाहाः सिधः मधः धैथे बलय् । अले बारा साहु किन्दू बाहालय् च्वनेगुयात । अनगारिका धर्मचारीं स्थविर वयेकेत गुगु प्रयत्न याना विज्यात अथे हे वय्कः बारां साहु किन्दू बाहालय् हे स्थिर च्वनाः उपासकबलय् हे किन्दू बहालय् प्रमुख भूमिका द्यलाः श्री लंका वना अनं गुलुपा (गुरु पात्र) व चौवर स्वने हल किन्दू बहालय् सं च चं भिक्षु तक नं जृया-विज्यानाः वस्पोलं हे ये देसे र्हापालाक पिण्ड पात्र ज्वनाः भिक्षाटन याना विज्यात ।

नेपालय् स्थविरवादया केन्द्र बिन्दु जृया चंगु आनन्दकुटी विहारया रूपना व सृष्टि याना विज्याःम्ह सदा

आनन्दकुटी चैत्य विहार

बन्दनीय धर्मलोकं न शृङ्खी गुणा वनपालेयाके 'चार-दाम ठेको' कर पुलाः जग्याया थःगु नामय् बहाली पुर्जी क्याः अन भिखाचा छखानि दयेका विज्यात । अनलि छगू 'वर्षवास' अनतुं याना विज्यात । वर्षवास दुँका प्रतिभाशाली अमृतान व भःतेयात स्वयम्भू च्वय् बालं कंके बिल । आनन्दकुटीया महत्व बढय् जुजुंवन । उगु कुटीया कथं छ विकास जुल । श्री लंका चैत्य

नं दत । वस्पोलया प्रयत्नं भद्रवाद्या प्रतिमा द्याना जुल । बोधि बृक्ष सिमा नं पियेहल ।

बौकन्हय् आनन्दकुटी विहारं गुगु महत्वपूर्ण ज्या सनावया चंगु दु । उगुया लिधेसा नेपलय् बिज्याःपि व विज्यानाः अनतुं च्वना विज्याःपि सकल भन्ते पिनि सामूहिक प्रयत्न व संघ बलया प्रताप छ ।

आनन्दकुटीया संरक्षक व सम्बर्धक अमृता, नन्द भन्ते

अथेसा नं आनन्दकुटीयात नेपालय् नुगःचुथे याना शिक्षा-दीक्षा (स्कूल-क्याम्पस रतर गौरवमय कोतिभान छायोंपा मेमेगु नं महत्वपूर्ण ज्या सम्बन्ध यानाः विहारया प्रतिष्ठा व गौरव तयेगुली महानायक महास्थविर पूज्यपाद अमृतानन्द भन्ते नं याना च्वना विज्याःगु भगीरथ प्रयत्नयात सकलसिनं वा चायका मच्वंगु मदु ।

वस्पोल भन्ते न थःगु धर्म खमाः आनन्दकुटी विहारया संरक्षण व संबद्धं स याना च्वना विज्यानाच्चगु नं दु ।

बुद्ध चैत्य-

"गुम्हसिनं थःगु धर्म खंकी, सीकाकाई उम्ह-सिनं दः खंकी ।"

Dhammam Saranam Gachchhami

- VIKASH

What Dhamma is ? This word is derived from Pali language. The Common literal meaning of "Dhamma" is religion. So we should know what religion is. Religion is not barely philosophy. In the contrary we can say philosophy is not religion at all.

Religion means to realize the ultimate truth. Or religion is to realize not to philosophize. Philosophy is just a gesture of the truth. It is not the truth itself. Or philosophy is an explanation of the truth. So one who requires to find the truth should not be limited in the philosophy.

When we sing 'Dhammam Saranam Gachchhami' does not mean we are sheltering into Buddhism, because religion is not an ism nor dogma nor a creed. Of course, it is the eternal truth and how can be confined the truth ! If it limited is not the truth and if it is the truth cannot be bounded. Actually Dhamma does not mean Buddhism but realism. Whenever we chant Dhammam Saranam Gachchhami means we are

ready to attain the ultimate truth.

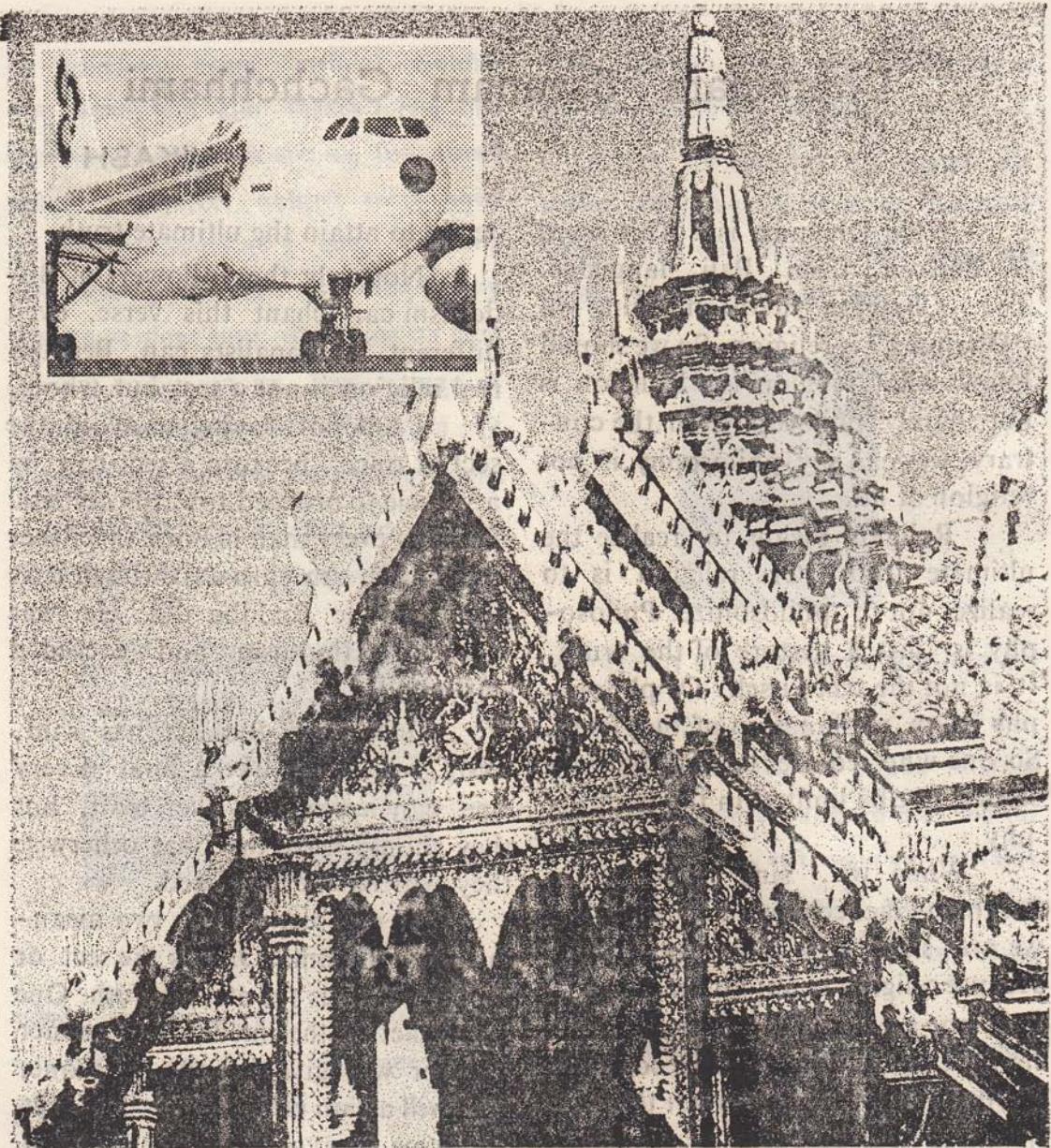
Not only the followers of Buddhism can chant this verse, even different religioanalists can. Because real religion is not a sect but whole.

I am not saying to avoid the sect at once, because a sect can be a vehicle to proceed towards sectless. Perhaps every man is born in either sect but he can surpass through it as Gautama the Buddha did. He was born in Hinduism and exceeded through it.

Once Lord Buddha has said, "My religion is like a boat. Every one can accross a river by it, but they should leave the boat otherwise they will not be accrossed.

We can distinguish two meaning of Dhamma. One is the sect or ism, the other is the eternal truth. One who practice the meditation sooner or later will give up the sect one, and will attain eternal one. The sect Dhamma is avoided to gain eternal one.

So 'Dhammam Saranam Gachchhami' means to be agree to seek the ultimate truth and quit the sect one.

Smooth as silk to Bangkok 4 times a week.

Take off for the hub of the Orient on one of our remarkable A300's every Monday, Wednesday, Saturday & Sunday.

Fly in wide-body comfort, enjoying a standard of service that is the envy of all other airlines.

Telephone: 223565, 224917, 224387

TG 1423

IS BUDDHISM THE SAME OLD TEACHING ?

The Buddha said that the Dhamma which he preached was unheard before, but was clear to his vision, to his Knowledge, to his wisdom, to his penetration, and to his enlightenment.

Some people claim that the Buddha did not preach a new doctrine but merely reformed the old teaching which was existing at that time in India. However, the Buddha was no more reformer of Hinduism as same protagonists of this ancient creed make him out to be. The Buddha's way of life was substantially different than the way of life into which he was born.

In the history of ancient India, the Buddha lived, taught and died as a non-Vedic, non-Brahamanic and non-theistic teacher of gods and men-Nowhere did the Buddha ack-

nowledge his indebtedness to the Upanishads. The Buddha considered himself as initiating a new method, as opening a new path.

The Buddha was regularly condemned, criticized and insulted by the most noted teachers and texts of the Vedic-Brahamanic tradition. It was with the intention of destroying or absorbing the Buddha and his teaching, that the Brahmins of the pre Christian era went so far as to accept the Buddha as an Avatar of God. Yet the Buddha had been despised as a Vasalaka, a mundaka, asamandaka, a nastika and Sudra. (These words were used in India during the Buddha's time to insult a religious man).

There is no doubt that the Buddha reformed Certain customs, religious duties, rites and ethics & way

of living. The greatness of his Charactor was like a pin-point that pricked the balloon of false beliefs and practices, so that they could burst and reveal their emptiness.

But as far as the fundamental, philosophical and psychological teachings are Concerned, it is groundless to say that the Buddha had

copied ideas from any existing religion at that time. For instance, the eightfold path and Nibbana, were not known before his Coming. Although the belief in Kamma and rebirth was very Common, the Buddha gave quite a logical and reasonable explanation to these beliefs.

२५३१ औं बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा विश्व शास्त्र र समुद्रतिको कामना

ECHO ADVERTISING AGENCY

(ADVERTISING AGENCY & MEDIA CONSULTANCY)

P.O. Box No. 620 KATHMANDU NEPAL

Tel. 220239, 221048

Telex No. 2545 CABLE ECHOAD

नेपाल थाइ फूड्स प्रा. लि. को अर्को उपहार

WAI WAI

4-in-1 Noodles

उपमोक्षकाहुङ्कारो आवश्यकता अबुलप
नयाँ उमझै द स्वाद लिएर थुद्ध शाकाहारी
चाउचाउ बाड्वाहु बजाएमा उपलब्ध हुँ !

चाउचाउ चाउचाउ^२
थुद्ध शाकाहारी
चाउचाउ !
(PURE VEGETARIAN)

पूर्णरूपले पाकिसकेको यो चाउ चाउ केरि
पकाउन नपर्ने तातो पानीमा मात्र ढुबाए पुग्ने
वा यसै खान पनि हुने र अन्य सागमञ्जी वा
तरकारी मिसाएर पनि खान हुने ।

दुई अलग अलग स्वादमा
मसला र मसरूम्

चाउचाउ चाउचाउ चाउचाउ एक परिकार अनेक

उत्पादक : नेपाल थाइ फूड्स प्रा. लि. सेब, काठमाडौं, नेपाल

Happy Greetings on the Occasion of

Buddha's

Birth, Enlightenment and Maha Parinirvana.

Telephone: 413606

Himalayan Gems Nepal Pvt. Ltd.

(The Lapidary of Nepal)

Patan Industrial Estate,

Lagankhel, Patan.

We wish you all the best on

the auspicious day of

2531 Buddha Jayanthi.

P. O. Box 943
Kathmandu, Nepal.
Telephone: 413606

GEM HOUSE

Precious & Semi Precious Stones

Traditional Jewellery

Hotel Soltee Oberoi
(Shopping Arcade).

A BRIEF ACCOUNT OF BUDDHIST MEDITATION

• By Bhikkhu Jnanapurnik

Walking the spiritual Path properly is a very subtle process; it is not something to jump into naively. There are numerous sidetracks which lead to a distorted, ego-centered version of spirituality; we can deceive ourselves into thinking we are developing spiritually when instead we are strengthening our ego-centricity through spiritual techniques.

The Buddhist approach begins with our confusion and suffering and works towards the unraveling of their origin. According to the Buddhist tradition the spiritual Path is the process of cutting through our confusion, of uncovering the awakened state of mind. When the awakened state of mind is crowded in by illusion and its attendant defilements,

it takes on the character of an underlying instinct. So it is not a matter of building up the awakened state of mind, but rather of burning out the confusions which obstruct it.

In the process of burning out these confusions we discover enlightenment. If the process were otherwise, the awakened state of mind would be a product, dependent upon cause and effect and therefore liable to dissolution. Anything which is created in such a way, would be open to the possibility of reasserting itself, causing a return to the confused state. In the Buddhist tradition the analogy of the moon appearing from behind the clouds is often used to explain the discovery of Enlightenment.

In meditation practice we clear away the confusion of illusion in order to glimpse the awakened state. When ignorance is absent, and when one is no longer crowded in by fetters, then a tremendous view of life opens up. One discovers a different way of being.

Meditation is an integral part of the Buddhist way and practice and does not form a separate study. The Buddha did not teach meditation for the purpose of gaining supernormal powers, the ability to perform prodigious physical feats or to obtain mastery over the external world. He taught with but one object — the extinction of suffering and release from conditioned existence. It is here that we come upon the chief difference between the Buddhist concentration-techniques and those most commonly associated with other schools of practice. Being of the mundane order, the others do not lead to final liberation from

that suffering which is inseparable from personalized existence. They increase the bondage and add more fuel to the fires of craving.

The noble eight-fold Path which summarises the Buddhist way of life begins with Samma-Ditthi, or right view. This points to the fact that the disciple must have at the very beginning a clear conception of the transitoriness, painfulness and esse-
ncelessness of all conditioned existence. At first his understanding of this is simply on the intellectual level. He sees that all things, mind and body included, are subject to change, and that their arising, decay and dissolution involve suffering. And since this is so, it follows that there is no abiding core of self-essence in them, for that which is a thing in itself could not be the subject of an incessant flux. The "self" is a flow of mental processes, causally conditioned, and the character is nothing more than a particular set of tendencies, which give it direction.

A 'soul' which changes could not be a self-existing entity, while one that did not change could not be made one with the fluid human personality.

We may speak of the matter in the universe, but in doing so we are dealing with convention; what we really mean is the transforming energy, the balance of forces, which made up the physical world. Exactly the same principle obtains in the psychological realm. It is, however,

a realisation of this kind, that constitutes the first stage of entering the Noble Eightfold Path. From if springs the next requisite, Right Intention. This means the determination to liberate oneself from the fetters of desires that bind all beings to the wheel of rebirth.

Throughout nature we find these processes taking place, but nothing substantial or enduring to which the processes apply. All phenomena exist only in a relative sense, seeing that a thing in itself, apart from related conditions, cannot exist.

From moment we are aware of a mu-

ltitude of impressions both from the external world and the world of mental activity, but we cannot be aware of more than one impression at the same moment. Therefore Heraclitus made the famous statement that a person cannot step into the same stream twice.

we may think that we see an object, hear a sound and feel a touch simultaneously, but this is an illusion brought by the extreme rapidity with which the moments follow upon one another. There is a turning from one to another, but so rapid is the process that we gather the general impression that we see, hear and feel at the same time, and that there is an uninterrupted continuity in the consciousness.

the idea of individualized self-hood, that there is a real 'I' that enjoys sensory experience. is the cause of the craving that leads to continued existence. It produces Bhava Tanha or craving for life. Its by-products are lust, hatred and delusion, the three fires of anguish.

In the Adiita Pariyaya Sutta—The Great Fire Sermon, The Buddha declared that “all things are on fire” burning with the flames of passion, ill-will and infatuation. In order to extinguish these flames for ever it is first necessary to cast off the delusion of selfhood.

The ultimate purpose of Buddhist meditation, then, is to transform the intellectual acknowledgement of these facts into the direct intuitive perception of them. It is at that stage that the mere philosopher, who so often fails to get sustenance from his philosophy or to apply it consistently to his own needs, becomes transformed into the seer who knows the truth by inner experience, and thenceforth cannot do other than live in accordance with it. The Buddha said, ‘He who sees me sees the Dhamma, and he who sees the Dhamma sees me.’

As one example of the means by which this is achieved we may turn to the four stations of mindfulness. Here, the disciple practises dissociation from, and non-involvement

with the factors that are mistakenly regarded as the ‘self’; that is to say, the body, the feelings, the mind and the mental objects. By fixing on them his bare attention, without any intellectual or emotional reactions to what he perceives, he trains himself to take a completely de-personalised attitude toward these phenomena. In ‘Mindfulness of the body’ he views his own physical form as an aggregate of impersonal elements, held together by natural laws and functioning in response to the dynamics of the physical world. The material substance of his body is in no sense different from that of the external world. Seeing it thus, with its imperfections and weaknesses, its proneness to suffering through decay and dissolution, he becomes detached from the body and no longer considers it the ‘self’ or even any part of a self.

Contemplating his sensation is the same way he comes to realise that these sensations are transitory, beyond his immediate control, and

the result of causes which have determined their nature independently of his will; and so he sees that the sensations also are not the 'self'.

When he contemplates the thoughts with the same detachment, he sees a flow of mental states which he is able to recognise as being wholesome or unwholesome and he becomes aware of various states of consciousness whose emotional content he is able to evaluate as being desirous or free from desire, angry or free from anger, unenlightened or enlightened, pent-up or distracted, with Jhana or without Jhana, on the sensuous plane or above it, concentrated or unconcentrated, released or bound. By means of this de-personalised psychological analysis he attains to knowledge of the nature of mental operations, and ceases to be in servitude to them.

The self-knowledge that he thus gains, frees him from delusions concerning his own emotional reaction, motives and personality traits. At

the same time it reveals the essenceless (Anatta) characteristic of these passing phases of the mind.

Contemplating mental objects he carries the analysis still further and perceives clearly what mental impurities are present at any given moment, how they originate, how they may be overcome and how prevented from arising in the future. He discerns the true nature of the five personality-factors, their origination, support and dissolution, and in that light he realizes the six doors of sensory perception; and the six fields of sense-cognition to which they open. In this way he becomes able to define the various forms of craving and attachment that stem from them and learns how they may be overcome and prevented from arising in the future. He then becomes capable of distinguishing between the illusory and the real. He can say precisely which of the seven factors of Enlightenment are present in him and which are yet to be cultivated, and he grasps the essence of the four Noble Truths.. The way to liberation is then open to him through the unfettered exercise of his supermundane insight. ☸

In the Adi Parva—Sutta-The
Guru—The teacher is an omnipotent
being who is possessed of infinite
knowledge and power.

with the factors that are mistakenly
considered as evil—such as pride, envy,
greed, attachment, etc.—and to
overcome them by the practice of
righteousness and virtue.

२५३१ औं बुद्धजयन्तीको सुखद उपलक्ष्यमा समस्त शान्ति प्रेमीमा हार्दिक
शुभकामना व्यक्त गर्नुका साथै राम्रो, भरपर्दो नेपालमा बनेको एभरेष्ट टेलिभिजन र अन्य
इलेक्ट्रोनिक सरसामान, क्यासेट, रेडियो तथा माइक किन वा भाडामा लिनु परेमा
सम्पर्क राख्नु हुन वित्त अनुरोध गर्दछौं ।

फोन: २२३१५४, २२३२१५

शाक्य इलेक्ट्रोनिक

च्युरोड, काठमाडौं ।

राजकुमार सिद्धार्थया २६११ दें क्यंगु बुद्धि, वसपोलया बुद्धत्व लाभ व महापरिनिवारण
आदि महान् सुसंशोग चूलाःगु २५३१ दें बुद्धजयन्तीया लसताय् सकल शान्तिप्रेमीया
सुख समृद्धिया कामना याना ।

वस्त्रोल भगवान् बुद्ध व अन्य देवदेवीपिणिगु मूर्ति व क्युरियो सामानिया उष्ट्रार
माल धाःसा स्वाम् तयादीत इनाप यानाच्चना ।

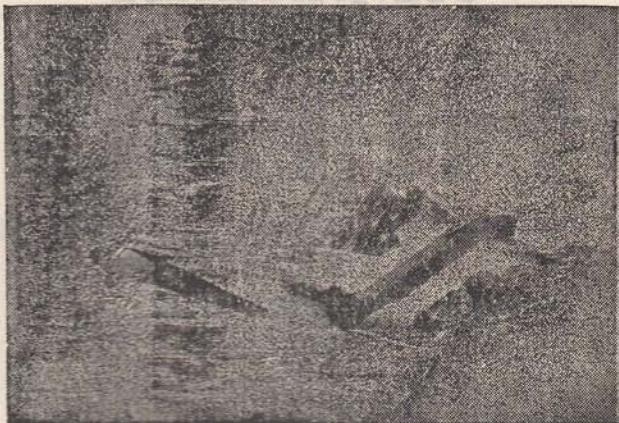
फोन: ४१३७५७(पसः)

४१२४१६(छेंच)

पद्मराज शाक्य

पोष्ट वक्स १६५६

च १-४०७ वौद्ध, काठमाडौं ।

२५३२ सौ बुद्ध जयन्तीको

महान पुनीत उपलक्ष्यमा हामा यात्रुवर्ग तथा

सम्पूर्ण प्राणीको

कल्याण होस् भन्ने

हादिक शुभकामना गर्दछौं ।

शाही नेपाल
वायुसेवा

USE JAPANESE

HITACHI

BATTERIES

For

Better Performance & Long Life

DEALERS IN AUTO MOBILE SPARE PARTS & ACCESSORIES.
PLEASE CONTACT.

TEL: 222927

TELEX: 2279 ETS NP

ATT. BASANT.

CABLE: BASMOT. KATHMANDU.

BASANTA MOTORS (Regd)

G.P.O. Box 2241

5/1 BASANTAPUR (GANGAPATH)
KATHMANDU.

शान्तिनायक गौतम बुद्धको
२५३१ औं जयन्तीको

सुखद अवसरमा

हाम्रा समस्त ग्राहक महानुभावहरूको

उत्तरोत्तर प्रगतिको निमित्त

हादिक शुभकामना छ ।

दीपाल बैंका लिमिटेड

(स्थापित १९८४)

२५३१ औं

बुद्ध जयन्तीको पुण्यमय पवित्र उपलक्ष्मा
सम्पूर्ण नेपालीमा शान्ति र सुखको लागी
हार्दिक शुभकामना !

एल. पि. ज्योति एण्ड कं. (प्रा. लि.)

पोष्ट बक्स ३५२
फोन २२२४९६
२२१३०७

ठंहिटि, कवापुखु
काठमाडौं ।

भगवान गौतम बुद्धको २५३१ औं जयन्तीको
पुण्यमय उपलक्ष्मा

मानवमात्रको आरोग्य कामना

सधैं गर्ने:

प्रियुषवर्षी औषधालय

महाबौद्ध, काठमाडौं ।

फोन २२३९६०

नौट: केवल एलोपेथिर्या मात्र भर नपर्नुस् । आयुर्वेद सान्चैको आयु धढाउने
ज्ञानको भण्डार शास्त्र हो । कतै बाढ निको नंभएमा हामीलाई सम्झनु होला ।

We extend our Hearty

Greetings

on the auspicious day of

Tathagata's Birth,

Enlightenment

and

MAHAPARINIRVANA

Wood Carving Industries [P.] Ltd.

Patan Industrial Estate.

LAGANKHEL LALITPUR, NEPAL.

Phone No. 5-21447

सम्पादकीय

बुद्धवचन

अशान्त मनस्थितिको लागि अनि अशान्त वातावरणको लागि बुद्धको वचनलाई रुग्णाल गरी अनुसरण गरी पालन गरेमा सांचै नै मनस्थिति स्वच्छ भई शान्त वातावरणको सृजना हुने कुरा ठूल ठूला राजा महाराजाहरू बुद्धधर्ममा दीक्षित भएका र बुद्धका शरणमा गएवाट अनि दुःखित पीडित नरनारी उपासक उपासिका वा भिक्षु भिक्षुणी भई बुद्धप्रति समर्पित भएको बौद्धग्रन्थ तथा इतिहासमा धेरै पाइन्छ ।

बुद्ध धर्मलाई पहिल्याउन ठूल ठूला ग्रन्थ र जटिल शिक्षा दीक्षाको आवश्यक छैन किनकि बुद्धधर्म व्यावहारिक धर्म हो । मानिसको दैनिक जीवनमा घट्ने खालका राम्रा नराम्रा क्रियाकलाप र त्यसका परिणामहरूकै व्याख्या बुद्धधर्म हो । अतः बुद्धधर्म त्याग र तपस्या मात्र होइन । बहुजन हित र बहुजन सुख हुने सामान्य क्रियाकलाप पनि बुद्धधर्मका सार हुन् । जीवनलाई शीलाचरणद्वारा संयमित गर्ने र बहुजन हितको लागि आफूलाई पन्थाउनु वास्तविक बुद्धवचन पालन गर्नु हो । ग्रन्थका ठेजीमा रहेका नीति श्लोकहरू प्रमाणको रूपमा उल्लेख गर्दैमा बुद्ध-

वचन पालन भएको मानिन्दैन । यसरी उल्लेख मात्र गर्नु त 'धरोधर्म' अर्थात् 'धर्मोर्धर्मः' भनी क्रियाहाल्नु जस्तो मात्र हुन्छ । 'काम कुरो एकातिर कुम्लो बोकी ठिमीतिर' भने कै मुखमा एउटा व्यवहारमा एउटा गर्ने धेरैजसोले बुद्ध वचनलाई अगाडि सारेको पाइन्छ ।

सांचैको बुद्धवचन पालन गर्ने त शान्त दान्त एवं व्यवहारमा बुद्धवचनलाई पालन गर्दै जीवन यापन गरिराखेका हुन्छन् । अतः भिक्षु हुंदैमा मात्र वा उपासक उपासिका हुंदैमा बुद्धधर्म पालन गरिराखेको ठहर्दैन, जब कि बुद्धधर्मनुकूल व्यवहार उसले गर्दैन ।

भिक्षु भएर भिक्षुको नियम पालन गर्ने, उपासक उपासिका भएर त्यसको नियम पालन गर्ने र गृहस्थ भएर गृहस्थीको नियम पालन गर्ने व्यक्ति नै सांचैको बुद्धवचन पालन गर्ने ठहर्दछ । यसेकारण भगवान् बुद्धको २५३१ ओं जयन्तीको बुद्धपूर्णिमाको उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण बौद्धमा बुद्धवचनले अनुप्राणित होस् भन्ने आनन्दभूमिइच्छा राखदछ र सम्पूर्णको हृदयपा शान्ति मिलोस् भन्ने शुभकामना गर्दछ ।

स्त्रीराष्ट्र गतिविधि

नेपाली भाषा

भिक्षु अमृतानन्द थाइलैण्डतिर

थाइलैण्डका राजा भूमिबोलको ६० औं शुभ जन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा विश्वबौद्ध भ्रातृत्व मण्डलको तत्वावधानमा एक सातासम्म बैड्क-मा हुने बौद्ध सेमिनारमा भाग लिनको निमित्त विश्वबौद्ध भ्रातृत्व मण्डलको नेपाल सेन्टरको तर्फबाट आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महानायक महास्थविर र कनकमान शाक्य सन १९८७ मई ७ तारिखको दिन त्यसतर्फ प्रस्थान गरेको समाचार प्राप्त भएको छ । भनिन्छ कि आजसम्म थाइलैण्डका राजाहरू ६० वर्षसम्म वांचेका थिएनन् ।

बुद्धपूजा

२०४४ वैशाख १, काठमाडौं—

यहाँको आनन्दकुटी विहारमा प्रतिमास पू-णिमामा हुने कार्यक्रम अनुसार भव्य बुद्धपूजा सम्पन्न भयो । भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरबाट शीलप्रदान भएपछि भिक्षु अश्रवघोष महास्थविरले धर्मदेशना गर्दै भन्नु भयो— अध्ययनमा पारंगत सदाचारी कर्तव्यपरायणहरूबाट दिइएको मार्ग-दर्शन र उनीहरूबाट सुनेको ज्ञानलाई अभ्यास नगरिकन जङ्गलमा गएर ध्यान गरेता पनि ज्ञान लाभ गर्न सक्दैन ।

त्यस दिन दिवाभोजनपछि भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरबाट परिचाणपाठ र धर्म-देशना भएको थियो । त्यसदिनको लागि जल-पान र भोजन रामदेवी लाजिम्पाट परिचारबाट घवरस्था गरिएको थियो ।

यात्रा महोत्सव

२०४३ फागुन १, काठमाडौं—

भगवान् बुद्धले आयुसस्कार परित्याग गरेको पुण्यतिथिको उपलक्ष्यमा महोत्सव मनाई शान्ति यात्रा गरी नगर परिक्रमा गरियो । गणमहा-विहारको आयोजनामा भएको त्यस यात्रामा बाजागाजा सहित भिक्षु अनगारिका र उगासक उपासिका संलग्न थिए । यात्रापछि भएको समारोहमा उपसंघनायक भिक्षु शाक्यानन्द महास्थ-विरबाट पञ्चशील प्रदान, बुद्धगुणादि समरण सहित बुद्धपूजा सम्पन्न भयो । त्यसबेला भिक्षु सुवोधानन्द महास्थविरबाट बुद्धजीवनीसित सम्बन्धित विषयमा धर्मोपदेश गर्नु भई पुण्यानुमोदन गर्नु भएको थियो ।

छलफल

२०४४ वैशाख ४, काठमाडौं—

याँहको बुद्धविहारमा धर्मोदय सभा अन्त-र्गतको बुद्धिष्ठ इन्झिट्च्युटबाट सञ्चालन भइ-राखेको शुक्रवारको छलफल कार्यक्रममा चित्ता-

नुस्मृत्युपस्थान विषयमा बोल्नुहुँदै भाइलाल मह-
जंले भिक्षु, अर्हत् र सम्यक् स बुद्धको गुण
फरक फरक हुन्छ भन्नुहुँदै बुद्धले मुख हेरेर चा-
कडी गर्नेलाई होइन सच्चा सेवाकार्य गर्नेलाई
प्रशंसा गर्नुहुन्छ, अनि चित्तबाट संसारको सूचना
हुने भएकोले धर्म बाह्य नभै चित्तद्वारा नै संचा-
लन हुन्छ भन्नुभयो ।

यस क्रममा अयोध्याप्रसाद प्रधानले जुनमुकै
धर्ममा पनि चित्तलाई नै प्रमुख सञ्चालनकर्ता
मानेको छ भन्नुहुँदै एकजनालाई सर्वशक्तिमान
भन्नु उपयुक्त हुँदैन भन्नुहुँदै राग, द्वेष मोहलाई
निर्मूल पार्नु नै बुद्धधर्मको मूल सिद्धान्त हो
भन्नुभयो । यस्तै लोकबहादुर शाक्यले मनो-
भावना बदलन सकेन न कुशलकार्यतर्फ लागेर
क्रमसंग गुणस्तरमा सुधार गर्न नसकी आध्या-
त्मिक विकास भएको छ भन्न नमिल्ने कुरा
औत्याउनु भयो ।

नेत्रदान शिविरमा सहयोग

२०४३ फागुन १७, संखुवासभा-

यहाँस्थित चैनपुरमा भएको नेत्रदान शि-
विरमा बोधिसत्त्व विहारको तर्फबाट चन्द्रज्योति
शाक्यको संयोजकत्वमा बौद्ध महिला संघका
सम्पूर्ण उपासिकाहरू भई ६० जना विरामीहरूलाई
विस्कूट प्रदान गरियो ।

यसै विहार जाने बाटो करीब १०० गज
जति हुङ्गाको खुड्किला बनाउने काम पूरा भ-
एको छ । उक्त बाटो बनाउन रापत धर्मबहादुर
गुरुङबाट रु. २०००।- प्रदान गरिएको थियो ।

त्यस बोधिसत्त्व विहारका आजीवन सदस्य

सूर्यबहादुर शाक्यको ७७ वर्षको उमेरमा निधन
भएकोमा १ मिनेट मौनधारण गरिनुका साथै
परित्राण पाठ गरी शोक मनाइयो ।

विपश्यना केन्द्रको कार्यक्रम

२०४४ वैशाख १३, काठमाडौं-

नेपाल विपश्यना केन्द्र धर्मशृंग, मुहानपो-
खरी, बूढानीलकण्ठमा नयां तथा पुराना साधक-
हरूका लागि ध्यान शिविरको ६ महिने कार्यक्रम
प्रकाशित गरेको छ । सो अनुसार वैशाख र जेठ
महिनामा १५ देखि २६ गतेसम्म १० दिने शि-
विर, जेठ २६ देखि आषाढ ३ सम्म कमसेकम
१० दिनको ५ शिविरमा सम्मिलित भइसकेका,
नियमित रूपमा दैनिक भावनामा अभ्यास गरि-
रहेका र हिन्दीभाषा बुझन सक्नेको लागि सति-
पट्टान शिविर, आषाढ, श्रावण र भाद्रमा १५
देखि २६ गतेसम्म १० दिने शिविर तथा आ-
श्विन ७ देखि १६ सम्म पुराना साधकलाई १०
दिने स्वयं शिविर सञ्चालन हुने भएको छ ।

क्यान्सर अस्पताल परियोजनाका लागि

चन्दा

२०४४ वैशाख १०, काठमाडौं-

यहाँका कर्ण शाक्यको संयोजकत्वमा भएको
नेपाल क्यान्सर अस्पताल परियोजनाका लागि
ठाउँ ठाउँबाट चन्दा प्राप्त भएको छ । सो अनु-
सार श्री ५ शाहजयादी जयन्ती शाह, सहदेव
सम्झेर जबरा र कर्ण शाक्यबाट जनही
रु. १०,०००।- प्राप्त हुनुका साथै बसन्तकुमार
चौधरीबाट ६००।-, जीतबहादुर श्रेष्ठ र

सन्तोष टिवडेवालावाट जनही रु. ५०००/-, श्रीमती बसुन्धरा लामावाट ३१०१/- र इन्द्र बहादुर शाही तथा डा. अञ्जनीकुमार शर्मावाट जनही रु. १ हजार प्राप्त भएको छ ।

(नेपाल भाषा)

प्रशासन बुद्धया शान्तिपक्ष लीमा:

११०७ चिलाथ्व १२, ये-

थनया ३० बाहाःत्वाया मञ्जुश्रीनक महाविहार संरक्षण सुधार समिति थुगुसी नगर पञ्चायतया ल्यज्याय् २३ नं वडाय् त्यानावःपि वडाध्यक्ष व नससत्यगु हनाय् छगु समारोहयात । विहार परिवारया छह्य सदस्य नं उकी दुध्यागु लि विशेषतया हनेज्या जूगु थुगु सभाय समितिया सचिव सुर्वं शाकयं प्रशासनय् बौद्धदत दुहाँवंगु तसकं बांलाःगु खँ खः छाय्कि जनताया न्ह्यने बौद्धधर्मनुकूल शान्ति नीतियात कायम याना; समाजय त चरित्रवान यायेगु कुतः छ्यले दै । भगवान् बुद्धया पञ्चशीलया आधारय् प्रशासन न्ह्यचिलधाःसा थौया ग्यानापुगु आणविक ख्याचो तकं तनावनेफु धैबिज्यासे विहारया उद्देश्य न्ह्यव्ययाः विजयीपिन्त वधाइ ज्ञापन यानाविज्यात ।

गुरु पुरोहित व किङ्गु थाकुलि छवःलिक चत्रनाःलि मगलास्तव स्तोत्र पाठया नापं विजयी तय्त सवं बीगु ज्याऊऽवः सिवर्वेलि वडा अध्यक्ष पवित्र वज्ञाचार्य वडाव सीया हित जुइकथं थःगु बुधिद चातले बुधं बयंगु लंपुइ संयमित जुयाः इमान्दारपूर्वक ज्यायायेगु खँ न्ह्यथनादिल । थथे

हे नससपि आशामरु शाक्य, सिद्धानन्द वज्ञा-चार्य, भरतरामभक्त माथेमा व गोपाल नापित पिसं नं जाति, धर्म व संस्कृतियागु संरक्षण ज्वी कथ वडावासीया भलाईया लागी फयांफक्व कुतःयायेगु खँ पंकादिल ।

मूलचैत्यपूजा व अर्थदान

११०७ चौलागा पञ्चमी, ये-

थनया मखवाहालय् धर्माधिकारी पं. बद्री-रत्न वज्ञाचार्यया सक्रियतां न्ह्यानाच्चंगु साप्ताहिक चैत्यपूजा सम्पन्न जुल । उब्यलय् पं. बद्री-रत्न नेपाल क्यान्सर अस्पताल आयोजनायानागि अर्थदान यायेत अपील यानाविज्यात । थुब्यलय् क्यान्सर अस्पताल पुर्वधार तयारी तथा अर्थ-सकलन समितिया संयोजक कर्ग श क्यं उगु अस्पताल मदयेकं मगा:गु खँय् थःगु विचाः पोकाविज्यात । थथे हे शान्तरत्न शाक्यया पाखें धर्मदान चिनाखें पाठ्या लिपा मेवाकाजि कंसाकार पाखें धन्यवाद ज्ञापन जूगु उगु सभाय नेपाल श्रीलंका बौद्ध परिषदं पिदंगु भगवान् बुधं ल्वग्या सेवायानाच्चंगु फोल्डर छगु छगु नं वितरण जुल ।

उब्यलय् चक्रमानया सपरिवार व अमृत-राजः चन्द्रदेवी वैद्यपाखें खलरु १००१/- याना २००२/-, ज्योतिकाजि लक्ष्मीशोभापाखें ७२७/-, बुद्धिदप्रभा शाक्य पाखें ५००/-, व अन उपस्थित २१८ ह्या बौद्धतय्पाखें ६१७/- ३० दां हापं वःगु नेबिल बैक खाता नं ०३००० स जम्मा जूगु भौचर कर्ण शाक्ययात लःल्हात । थुगु रकम मुनेत नेपाल महायान बौद्धधर्म सघया कार्यकर्ता

पिसं ग्वाहाति याःगु खः ।

बौद्धपिनि पाखें हापं

११०७ चिल्लाथ्व अष्टमी, यें-

थनया गणपहाविहारया अनगारिका व उपासक उपासकपिनिपाखें नेपाल क्यान्सर अस्पतालयात ग्वाहालिकश्च हाप ब्यूगु दु । उकी सच्छिवव्य हाप ब्यूपिमध्य अनगारिका सुमना व कृष्णभक्त श्रेष्ठपाखें हाति ५००।-, जनकदेवी पाखें २१०।- हीरादेवी व श्रीकुमारीपाखें हाति ११०।-, इन्द्रनारायण नारायणदेवी पाखें १०१।- व पूर्णलक्ष्मी शाक्यपाखें १०१।-, लक्ष्मी, लोकमाया, चन्द्रशोभा, कृष्णमाया राजकर्णिकार, नन्दलक्ष्मी, सूर्यमाया, ज्येष्ठमाया व अनगारिका कुशावती पाखें हाति १००।- प्राप्त जूगु खः ।

अथे हे भिक्षु मैत्रीया सक्रियताय आनन्दकुटी उगु अस्पतालयात अर्थदानयाःपि मध्ये भिक्षुपि महानाम, अनिरुद्ध, कुमार काश्यप, अश्वघोष व मैत्रीपिनि पाखें छसीकथं १०१।-, १०३।- २००।-, १००।- व ५५५।- प्राप्त जूगुया नापं हेरादेवी कंसाकार पाखें १०,००१।-, कुलधर्मरत्न तुलाधर व हर्ष वहादुर मानन्धरपाखें हाति १०१।-, श्रीमती धर्मदेवी तुलाधर, ज्ञानी डङ्गोल व मार्क जे वेहायपिनिपाखें छसीकथं ५०१।-, ५००।- व ५३० ५० प्राप्त जुल । रत्नहेरा तुलाधर भाइ-काजी रन्जित, हर्षवहादुर मानन्धर, तीर्थनारायण मानन्धर, शाक्यमुनि सिक्रीकार, बेखारत्न, दयालक्ष्मी, खड्गसिंह लामा, दानमाया महर्जन व कृष्णदेवी सिक्रीकार पाखें हाति १००।- प्राप्त जुल । अमृतसागर तुलाधरपाखें १६०।- प्राप्त जुल ।

आजीवन सदस्यय् थप

११०७ चौलाथ्व १३, यें-

आनन्दभूमिया आजीवन ग्राहकय् रिडीया प्रेमलक्ष्मी बजिमय व मरु त्वाः या नीलशोभा ताम्राकार थपय् जुयाः आः आनन्दभूमिया आजीवन ग्राहक ल्याः ३४५ थपयंगु दु ।

पूज्य उ. कित्तिमा महास्थविर मन्त

बर्मिया आरकान प्रान्तयाह्य भिक्षु उ कित्तिमा महास्थविर थव व्यगु १६८७ अप्रैल २३ तारीख खुनु दिवंगत जुया विज्यात । वस्पोल ६० दें न्ह्यवंसिसें सारनाथ व वाराणसी नगरे च्वना धर्मप्रचारया ज्या याना विज्याह्य खः । वस्पोल नेपाया थेरवाद धर्मप्रचारया लागो नं यक्व सहयोग विया विज्यागु दु । नेपाया भिक्षुपि व अनगारिकापिमध्ये गुलि गुलि वस्पोलया शिष्य शिष्यापि खः ।

नेपायापि भिक्षुपि व अनगारिकापिन्त लालां वस्पोलया विहारे तया नके त्वंके याना ग्वाहालि विया विज्यागु खें नेपाया भिक्षुपिसं लोमंकी मखु । वस्पोल कित्तिमा महास्थवीर कुशीनगरे च्वनाविज्याह्य उ. चन्द्रमणी महास्थवीरया किजा परेजुह्य खः ।

श्रामणेर मुनिज्योति भिक्षु जुल

२०४४ बैशाख १६ गते खुनु आनन्दकुटी विहारे भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरया उपाध्यायत्वे, बर्मी हवाइजहाजया मेनेजर काठमाडौं परिवार व धर्मकीर्ति विहारया दायकत्वे भिक्षु संघयापाखें श्रामणेर मुनिज्योतियात उपसम्पदा दीक्षा विया भिक्षु याना विज्यागु समाचार दु ।

दद दँ बुद्धि कः कः धाः

कीर्तिपुर १६-

संघ महानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरया
दद दँ क्यंगु बुद्धिया लसताय् स्वन्हु यंकं जूगुली
१८ गते चच्छि भिक्षु संघ पाखें महापरित्राण
जुया १६ गते सुथे कवचाल ।

संघमहानायक महास्थविरयागु प्रतिमा
अनावरण शाही थाइ राजदूतं याना दिल । उक्त
अवसरे भिक्षु सुदर्शनं धैविज्यात “दत्तले कुचाः
मदयका विचाः” धैगु उक्ति कथं उत्सव मज्यु,
जीवित काले हे सम्मान याय् सयके मा: । थु-
गुसि तान्सेन, बुट्वल, पोखरा, भोजपुर, त्रिशूली,
वनेपा, काठमाडौं आदि अधिराज्य भरी थेरवादी
विहार पतिकं पुण्य कार्य याना प्रज्ञानन्द महा-
स्थविरया दीर्घायु व सुस्वास्थ्य कामना याःगु
समाचार न्यंका विज्यात ।

उक्त अवसरे अ. ने. भि. महासंघया अध्यक्ष
भिक्षु अमृतानन्द महानायक महास्थविरं नेपा:या
थेरवादी शासने प्रज्ञानन्द संघमहानायकया देन
बारे व नेपा:या थेरवादी शासनया बारे ताहाकेक
न्वंवाना थेरवादी देश थाइलैण्ड, वर्मा व श्रीलंकाय्
छगु तालयागु बुद्ध धर्मया पह चह दु । महायान
देशे अथे मदु धैगु नं चर्चा याना विज्यात ।

आनन्दकुटी विशेष कार्यक्रम

११०७ बछला थव ३, ये-

संघमहानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरया दद
दँ क्यंगु बुद्धिया लसताय् आनन्दकुटी दायक-
सभाया ग्वसालय् ध्यानभावना व वस्पोलया
दीर्घायु याःगु जुल । शील प्रार्थना बुद्धपूजा तथा

धर्मदेशना भिक्षु मैत्रीं याना विज्यात । दायक
सभापाखें भाइकाजी उपासकं नंवानादिल ।

समिति स्वन

११०७ बछला थव ५, यल-

भगवान् बुद्ध्या २५३१ ववःगु जयन्ती थनया
हःखा त्वालय् न्हयन्हुयंकं हनेत टोल सुधार सघया
अध्यक्ष पूर्णवहादुर शाक्यया अध्यक्षताय् छगु
समिति स्वंगु दु । थुगु समितिई तीर्थमान शाक्य
व इन्द्रवहादुर शाक्य उपाध्यक्ष, सचिव व
कोषाध्यक्षय् छसीकथं सिद्धिरत्न शाक्य व हिरा
काजी शाक्य च्वना विज्याःगु दु ।

थथे हे खड्गवहादुर शाक्य, दानवहादुर
शाक्य, लोक बहादुर शाक्य, इन्द्रवहादुर शाक्य,
डम्बरवहादुर शाक्य, व ज्ञानुराजा शाक्य छसीकथं
सांस्कृतिक, शृंगार, व्यवस्थापन, आर्थिक व
प्रकाशन उपसमितिया संयोजक जुयाविज्याःगु दु ।
विभिन्न कार्यक्रम ब्वयाः हनीगु थुगु समिति
ज्ञानुराजा शाक्यया सम्पादकत्वय् “बुद्धजयन्ती”
नांगु छगु स्मारिका नं पिथने त्वंगु दु ।

क्यान्सरको लागि थप चन्दा

बुद्धमाया र बसन्तवहादुर शाक्य,
काठमाण्डु गेष्ट हाउसबाट रु. ५१,०००१-, क्यो
मय्जु, नन्दसिद्धि एण्ड सन्सबाट रु. २१,०००१-,
श्याममोहन श्रेष्ठ, एयर फान्स र विजेन्द्र-सुशीला
शाक्य, कोहिटि वाट जनहि रु. ५०००१- प्राप्त
भएको छ । ल. पु. सुमंगल विहारमा अनगारिका
संघरक्षिता र पवित्र बहादुर वज्राचार्यबाट
जनहि रु. ५००१- प्राप्त भएको छ ।

महत्वपूर्ण नम्बरहरू

०३००० (नेपाल अरब बैंक) ५२२२२ (नेपाल बैंक लि.)

यी हुन् नेपाल क्यान्सर अस्पताल परियोजनाका खाताहरू । जति चाहनु हुन्छ, जति सक्नु हुन्छ, त्यति नेपालमा क्यान्सर अस्पताल निर्माण गर्ने कार्यमा आर्थिक सहयोग गर्नुहोस् ।

उपरोक्त परियोजनाको एकतर्फी संकलन खातामा संकलन भएको रकम अस्पताल निर्माण नभएसम्म कुनै पनि हालतमा खर्च नगरीने व्यवस्था रहेकोछ ।

पाठकवर्ग प्रति आनन्दभूमिको अपील

२५३१ औं

बुद्ध—जयन्तीको

सुखद उपलक्ष्यमा

हार्दिक शुभकामना

कृष्ण पाउरोटी प्रा. लि.

कमलपोखरी, काठमाडौं ।

फोन ४-१४५२, ४-१००६७

त्रिरत्न शरण !

भगवान् बुद्धको पुनीत जयन्तीको उपलक्ष्यमा हाम्रा प्रिय ग्राहक महानुभावहरूमा
हार्दिक शुभकामना छ ।

सुपथ मूल्यमा सबै किसिमका आलमोनियम कम्प्रेशर आदि धातुको भरपर्दो राम्रो
वेलिङ्गनको लागि सम्झनु होला ।

अमर वेलिङ्गन वर्कर्स

पूर्खा टोल, न्युरोड, काठमाडौं ।

आनन्दया महिमा

धर्मरत्न शाक्य, त्रिशूली

बौद्ध वाङ्मये आनन्द यागु, महिमा यात दु यक्ष मान ।

धर्मराज भगवानं नापं, बिया विज्यागु दु अग्रगु स्थान ॥

गुबले बुद्धया सेवाया निर्मित, सेवक यागु ल्यज्या जुल ।

उबले स्वयं तथागत बुद्ध, आनन्द यात ल्यया काल ॥

आनन्द यागु शर्त च्यागु नं, बुद्ध अनुमति विहे विल ।

उगु शर्त नं वहुजन पिन्त, हितोपकार याना विल ॥

आनन्द यागु महिमा यात, बौद्ध ग्रन्थसं दु यक्ष मान ॥

अजातशत्रुं देवदत्तया, खन्यना बुद्ध स्यायगु धका ।

एला त्वंका नालागिरी किसि, बुद्ध विज्याथाय् तोता हल ॥

व्वाँय् वोह्य उह्य किसि खने मात्रं, थःगु प्राण त्याग याना ।

बुद्धया पलेसाँ थःहे सीत, आनन्द न्ह्योने च्वनाविल ॥

आनन्द यागु महिमा यात, बौद्ध ग्रन्थसं दु यक्ष मान ॥

नन्द व राहुल भिक्षु ज्वीवं, थःकेन वैराग्य दना ।

शाक्य बंधुपि न्यासःह्य मुंका, थःन भिक्षुणी ज्वीत वन ॥

गौतमि रानीं प्रवज्या फोननं, भगवान् बुद्ध बचं मव्यू ।

नारी मात्रया उद्धार यायूत, थःम अनुमति कया विल ॥

आनन्द यागु महिमा यात, बौद्ध ग्रन्थसं दु यक्ष मान ॥

स्मृति शक्तिया खानी जूह्या, आनन्द यागु शर्त कथं ।

आनन्द मदुथाय् कंगु धर्म नं, हाकनं वैत कना तल ॥

न्यक्षव बुद्धया धर्मत फुकं, थःगु नुगले थाका तल ।

बुद्ध मदेका संगायन स, दक्ष सूत्र वं कनाविल ॥

आनन्द यागु महिमा यात, बौद्ध ग्रन्थसं दु यक्ष मान ॥

किपालु समानं भगवान् यागु, ल्यूल्यू जुजुं चानं ह्लिनं ।

बुद्धया सेवा धर्मया सेवा, संघया सेवा याना क्यना ॥

अन्ते थःनं अहंत ज्वीका, संगायन ज्या ववचायका ।

लंके धर्मया स्तम्भ थना थ; जीवन मुक्त जुया वन ॥

आनन्द यागु महिमा यात बौद्ध ग्रन्थसं दु यक्ष मान ॥

३३. संक्षिप्त कथा सहित धम्मपद	भाग-१	रु. ६।-
३४. बोधि राजकुमार	(अप्राप्य)	रु. ४।-
३५. विरत्न वन्दना र पाठ्यसूत्र		रु. ४।-
३६. जातकमाला	भाग-१ (तेको संस्करण)	रु. ४।-
३७. पालिपाठमञ्जरी	भाग-२	रु. १।-
३८. संक्षिप्त बुद्धजीवनी चतुर्थ संस्करण।		रु. ७।-
३९. वार्षिक प्रतिवेदन (२०४० सालको)			
४०. वर्षिक प्रतिवेदन (२०४१ सालको)			
४१. वार्षिक प्रतिवेदन (२०४२ सालको)			
४२. धम्मपदटुककथा (द्वि. संस्करण)	भाग-१	रु. १२।-
४३. धम्मपदटुककथा	भाग-२	रु. १०।-
४४. धम्मपदटुककथा	भाग-३	रु. १८।-
४५. आनन्दकुटी विहार गुठीको प्रकाशन (सूचि)		रु. २।-
४६. न्यूसः४० लिस:	(अप्राप्य)	रु. ३।-
४७. A Short History of Theravada Buddhism in Nepal (Third Edition)			
४८. King's of Buddha's Time		रु. २२।-
४९. Buddhism at a Glance		रु. १६।-
५०. Buddhism of Nepal		रु. ६।-
५१. (एक ब्राह्मण) मिश्रुको जीवनी		रु. १२।-
५२. A Brief Biography of Ven. Bhikkhu Amritananda		रु. २।-
५३. यशोधरा		रु. ८।-
५४. मेरो जीवन यात्रा (उत्तराधिकारी शास्त्रानन्द महास्थविर)		रु. ११।-
		रु. २१५।

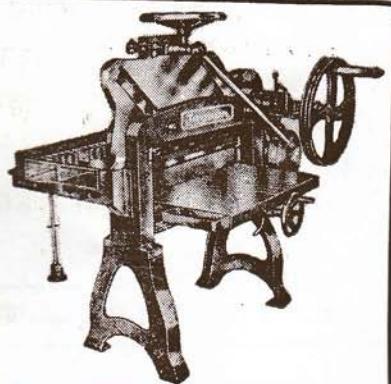
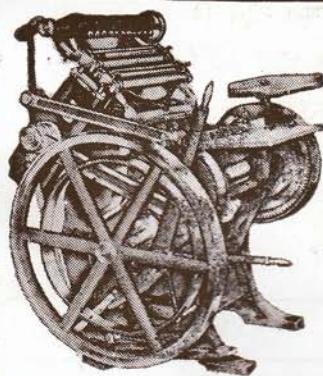
पुस्तक पाइने ठाउँ -

- आनन्दकुटी विहार, रवधाम, काठमाडौं, नेपाल।
- बुद्धविहर, भृकुटी मण्डप, काठमाडौं, नेपाल।
- हिराकाजी सूजिकार, नागबहाल, ललितपुर, नेपाल।

२५३१ औं बुद्ध जयन्तीको
शुभ-कामना

ॐ प्रिण्टिङ्ग प्रेस
(प्रेस सामग्रीहरू पनि चाहिएमा
सम्पर्क राख्नु होला।)

फोन { २२२४५७
 २२३१२५
 २१६०५६

आनन्दकुटी विहार गुठीका प्रकाशन

१. बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-१	(अप्राप्य)	रु. ७।-
२. बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-२		रु. १५।-
३. बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-३		रु. १७।-
४. बुद्धकालीन गृहस्थीहक	भाग-१	(अप्राप्य)	रु. ८।-
५. बुद्धकालीन गृहस्थीहक	भाग-२		रु. १६।-
६. बुद्धकालीन गृहस्थीहक	भाग-३		रु. १५।-
७. बुद्धकालीन बहिलाहक	भाग-१	(अप्राप्य)	रु. ८।-
८. बुद्धकालीन बहिलाहक	भाग-२		रु. १४।-
९. बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-१	(अप्राप्य)	रु. १०।-
१०. बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-२		रु. १५।-
११. बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-३		रु. १६।-
१२. बुद्धकालीन परिवाजकहक	भाग-१		रु. १६।-
१३. बुद्धकालीन परिवाजकहक	भाग-२		रु. १५।-
१४. बुद्धकालीन परिवाजकहक	भाग-३		रु. २३।-
१५. बुद्धकालीन आवक चरित	भाग-१	(प्रप्राप्य)	रु. ६।-
१६. बुद्धकालीन आवक चरित	भाग-२		रु. १७।-
१७. बुद्धकालीन आवक चरित	भाग-३		रु. २०।-
१८. बुद्धकालीन आवक चरित	भाग-४		रु. १४।-
१९. बुद्धकालीन आवक चरित	भाग-५		रु. १४।-
२०. बुद्धकालीन आविका चरित	भाग-१		रु. २२।-
२१. बुद्धकालीन ब्रह्मादिवेष	भाग-१		रु. १६।-
२२. बुद्धकालीन ब्रह्मादिवेष	भाग-२		रु. १६।-
२३. बुद्धकालीन ब्रह्मादिवेष	भाग-३		रु. १४।-
२४. बुद्धकालीन प्रेतकथा (अप्राप्य)			रु. १०।-
२५. बुद्धकालीन विमानकथा (अप्राप्य)			रु. १२।-
२६. जातक संग्रह	भाग-१		रु. १०।-
२७. जातक संग्रह	भाग-२		रु. ८।-
२८. जातक संग्रह	भाग-३		रु. १३।-
२९. जातक संग्रह	भाग-४		रु. १२।-
३०. जापान छ्रमणको डायरी			रु. ४।-
३१. विषय सूचि			रु. ५।-
३२. नेपालमा येरवाद बृहद्यमंको संक्षिप्त इतिहास....(अप्राप्य)				

[बाँकि भित्री कल्परमा]